

Èl liber dël Levìtich. Èl nòm original an ebràich dël liber ch'i ciamoma "Levitich", a l'é VAYIKRA ("E chiel a l'ha ciamà") ch'a corispond a la prima paròla 'd cost liber: " וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה " ("Nosgnor a l'ha ciamà Mosè da la Tenda dël Rëscontr"). Ant la Lege, Nosgnor a stabiliss pèr Israel, so pòpol, na religion ch'a comprendìa an prim leu un sistema 'd sacrifici dont èl but a l'era d'oten-e la remission dij pecà, e ant lè scond leu na série 'd feste da osservesse coma 'd giornà dedicà a Chiel e pèr arcordesse sèmper dij benefissi 'd soa grassia. Nosgnor Dé a dà a so pòpol d'istrussion precise pèr coma buté an pé 'n Tabèrnàcol, na tenda andoa che lor a podìa smonie 'd sacrifici e andova che Chiel a l'avria podù incontresse con so pòpol. Dé a precisa peui che coj rituaij e sirimònie a l'avìo da esse menagià da la famija d'Aron, èl frel ëd Mosè.

Èl liber ëd ël Levìtich

1

J'olocàust

¹Nosgnor a l'ha ciamà Mosè da la Tenda dël Rëscontr e a l'ha dije: ²"Comanda sòn a j'Israelita: 'Cand cheidun ëd vojàutri a presenta al Signor n'oferta¹, s'a l'é 'd bestie, i l'ave da smon-e dai vòstri strop un cap ëd bestiam gròss o 'd bestiam cit².

³Se l'oferta a l'é n'olocàust³ ëd bestie bovin-e, ciapé 'n mas-cc ch'a l'abia gnun difet e mnelo a l'intrada dla Tenda dël Rëscontr parèj ch'a sia acetà da Nosgnor. ⁴Pogé la man dzora dla testa dla vitima, e antlora a sarà acetà coma n'oferta d'espiaion. ⁵Peuj i sgorgereve la bestia a la presensa 'd Nosgnor, e ij sacerdot - ij dissident d'Aron, a na smonran ël sangh e a lo spantieran tut dantorn ëd l'autar ch'a l'é a l'intrada dla Tenda dël Rëscontr. ⁶Col ch'a pòrta la vitima a dovrà peuj gaveje la pel e a la farà a tòch, ⁷e ij dissident d'Aron, ij sacerdot, a vischeran ël feu an sl'autar e a-i rangeran ëdzora 'd bòsch. ⁸Anlora, ij fieuj d'Aron, ij sacerdot, a na pogeran ij tòch, la testa e la grassa, dzora dël bòsch dël feu an sl'autar. ⁹Apress, l'ofertor a laverà con d'eva le ventraje e le piète dla vitima, e un dij sacerdot a bruserà 'l tut an sl'autar. Lolì a l'é n'olocàust, n'oferta ch'a sarà tuta consumà dal feu, n'oferta d'odor agreàbil pèr Nosgnor.

¹⁰Se l'oferta a l'é un olocàust ëd bestiam cit, babero o cravòt ch'a sia, col ch'a la presenta a ciaperà un mas-cc senza difet. ¹¹A lo sgors-rà dapara dl'autar, vers tramontan-a, a la presensa 'd Nosgnor, e anlora ij sacerdot, ij dissident d'Aron, a na spantieran ël sangh dzora dij quatr canton dl'autar.

¹²Col ch'a pòrta la vitima a la tajerà a tòch e na separerà la testa e la grassa, e un dij sacerdot a la pogerà dzora dël bòsch ëd ël feu dl'autar. ¹³Apress, l'ofertor a na laverà con d'eva ij buej e le piète dla vitima, e 'l sacerdot a lo smonrà tut a Nosgnor e a lo bruserà an sl'autar. Lòn a l'é n'olocàust, n'oferta ch'a sarà tuta consumà dal feu, n'oferta d'odor agreàbil pèr Nosgnor.

¹⁴Se l'oferta ch'as presenta an olocàust a Nosgnor a l'é n'osel, ch'a sè smon-a na tórtora o 'n colombòt. ¹⁵Èl sacerdot a porterà la vitima a l'autar, a-j destracrà la testa e a la bruserà an sl'autar, e

1 An ebràich l'oferta a l'é קָרְבָּן (qorban) ch'a deriva da la rèis k-r-v (קרב), ch'a veul dì "esse davzin" (karov). Ij sacrifici, quand che Nosgnor a-j aceta, a ristabilisso la vzinansa e la comunion an tra Chiel e Sò pòpol. "A son vòstre colpe ch'a l'han drissà 'n mur an tra vojàutri e vòst Dé" (Isaia 59:2). "Ma 'l sangh dël Crist, che pèr lè Spirit etern a l'ha smonù chiel medèsim a Nosgnor coma na vitima dël tut senza difet, con motobin ëd pì 'd rason a purificherà nòstra cossiansa dai nòstri pecà, parèj ch'i podoma rende adorassion al Dé ch'a viv" (Ebreo 9:14).

2 Feje o crave.

3 O "sacrifici brusà" [korban olah (עֹלָה)]. Èl tèrmin ebràich ola a veul dì "monté, andé sù" pèrchè 'l sacerdot a brusava l'oferta an sèl bòsch ëd l'autar e 'l bon odor a montava da Nosgnor pr' esse acetà da chiel.

a na farà core ‘l sangh pr’ ij fianch dl’autar. ¹⁶Apress, a-j gavrà ‘l gosé e le piume, e a-j camprà aranda dl’autar anvers orient andova ch’a-i saran lè sënner. ¹⁷Peui a lo s-ciaprà an doi pèr j’ale senza dividlo dël tut, e ‘l sacerdot a farà brusé la vîtima dzora dël bòsch ëd ël feu dl’autar. A l’è n’olocàust, ch’a sarà tut consumà dal feu, n’oferta d’odor agreàbil pèr Nosgnor’.

2

Oferte ‘d farin-a

¹Cand cheidun ëd vojàutri a presenta a Nosgnor n’oferta vegetal⁴, l’oferta a sarà ‘d fior ëd farin-a; as vers-rà d’euli ansima e as gionterà d’ancens. ²Apress, a la porteran ai sacerdot, ij dissident d’Aron. Un ëd lor a na ciaprà na brancà ‘d cola farin-a, ampastà con d’euli e, con tut l’ancens, a sarà brusà an sl’autar coma ‘n memorial: a l’è n’oferta d’odor agreàbil a Nosgnor. ³Lòn ch’a resta dl’oferta a sarà pèr Aron e pèr ij sò dissident: cola-lì a l’è na part motobin sacrà, pèrchè a riva da j’oferte consumà dal feu an onor ëd Nosgnor.

⁴Cand che l’oferta a l’è cheuita al forn, a l’ha da esse ant la fòrma ‘d fogasse ampastà con d’euli, ëd pan sgnacà spalmà con d’euli. ⁵Se l’oferta a l’è cheuita dzora ‘d na piastra, a l’avrà da esse ‘d fior ëd farin-a, senza alvè e ampastà d’euli. ⁶Col ch’a la pronta, a la sfriserà a tòch e a-i vèrserà dzora d’euli. A l’è n’oferta ‘d gran. ⁷Se l’oferta a l’è cheuita ant na pèila, a l’ha ‘dcò da esse ‘d fior ëd farin-a ant l’euli. ⁸L’oferta preparà përparèj a sarà presentà a Nosgnor. L’oferta a sarà armèttù a al sacerdot ch’a la butrà dapé dl’autar. ⁹Èl sacerdot a prelevrà na part ëd l’oferta e a la bruserà an sl’autar coma n’oferta ‘d memorial, tuta consumà dal feu; cola-lì a l’è n’oferta d’odor agreàbil a Nosgnor. ¹⁰Lòn ch’a resta dl’oferta a sarà pèr Aron e ij sò dissident: cola-lì a l’è na part motobin sacrà, pèrchè ch’a riva da j’oferte consumà dal feu an onor ëd Nosgnor.

¹¹Gnun-a dj’oferte ch’i presente a Nosgnor i l’ave da pronteje an fasenda fèrmenté la pasta. Gnun alvè a sarà brusà e gnanca ‘d giuss ëd fruta fèrmentà coma n’oferta consumà dal feu an onor ëd Nosgnor. ¹²I le podreve smon-e a Nosgnor coma d’oferte dle primissie dl’arcòlt, ma mai i-j pogreve an sl’autar coma n’oferta d’odor agreàbil a Nosgnor. ¹³Minca n’oferta ‘d gran a dovrà esse salà⁵: an tut lòn ch’it ësmoneras a dovrà mai manché la sal, ch’a l’è ‘l simbol ëd l’aleansa che tò Dé a l’ha fàit con ti. Presenta ‘d sal con tute toe oferte.

¹⁴Cand ch’it presente a Nosgnor n’oferta dle primissie dl’arcòlt, fela dè spì ‘d gran frësche brusatà an sël feu e dè smens ëd gran neuv pistà. ¹⁵Ti ‘t vèrseras d’euli ansima, it-i butras d’ancens, parèj coma ch’as fà con j’oferte ‘d gran. ¹⁶Èl sacerdot a bruserà na part ëd ël gran e d’euli ansema con tut l’ancens coma n’oferta ‘d memorial consumà tuta dal feu an onor ëd Nosgnor.

3

Ij sacrifici ‘d comunion

¹Cand cheidun ëd vojàutri a smon a Nosgnor un cap ëd cabial gròss ch’a l’àbia da esse ‘n sacrifici ‘d comunion⁶, a l’ha da smon-e un mas-cc o na fuméla senza difét. ²L’ofertor a butrà soa man an sla

4 A l’era na sòrt ëd fogassa.

5 Cfr. March 9:50.

6 Costa oferta, ciamà “oferta ‘d pas” a l’era na rapresentassion ëd la comunion an tra Dé e so pòpol (e an tra chi ch’a na fasia part). Cost’idèja a l’era ilustrè dal fàit che le part grasse dla bestia sacrificà a l’ero consumà dal feu an sl’autar e che la carn a l’era consumà da la gent ant un past dè ‘dnans ëd Nosgnor. Costa-sì a l’era la sola sòrt ëd oferta che ij fedej a na pijavo part an mangiand la carn ëd la bestia. Cora ch’a j’era na série d’oferte ch’a comprendìa n’oferta ‘d pas (cfr. Levitich 9:8-21), l’oferta ‘d pas a l’era sèmper fàita pèr ùltima pèrchè a l’era

testa dla vîtima e apress a la sgors-rà a l'intrada dla Tenda dël Rëscontr. Ij sacerdot, dissident d'Aron, a na spantieran ël sangh tut d'antorn ëd l'autar. ³Da cost sacrifici 'd comunion, a së ësmonrà a Nosgnor, përchè 'l feu a lo consuma, la grassa ch'a cheuvr ij buej e tut lòn ch'a-i é tacà, ⁴ij doi rognon e la grassa ch'a-j cheuvr e ch'a quata ij fianch, e la risela dël fidich dëstacà ansema ai lómb. ⁵Ij sacerdot dissident d'Aron a lo brusran an sl'autar, dëdzora dl'olocàust butà an sël bòsch ch'a-i é ansima al feu: a l'é 'l sacrifici consumà dal feu, oferta d'odor agreàbil a Nosgnor.

⁶Se l'oferta smonù a Nosgnor coma 'n sacrifici 'd comunion a l'é 'n cap ëd bestie cite, feje o 'd crave, a l'avrà da smon-e un mas-cc o na fumela senza difèt. ⁷Se cheidun ëd vojàutri a smon un bebero, a lo smon-rà dë 'dnans ëd Nosgnor, ⁸a-j butrà la man an sla testa e a lo sgorsrà dë 'dnans ëd la Tenda dël Rëscontr. Ij sacerdot dissident d'Aron a na spantieran ël sangh tut d'antorn dl'autar. ⁹Da cost sacrifici 'd comunion, a së smonrà a Nosgnor, përchè 'l feu a lo consuma, la grassa, la coa, ch'a la tirerà fòra antrega fin a doa ch'a l'é tacà al fil ëd la schin-a, la grassa ch'a quata 'l vènter, ¹⁰ij doi rognon, con soa grassa d'antorn, cola ch'a cheuvr ij fianch, e ij gròss lómb e la risela dla fricassà, che as dëstacà ansema. ¹¹Ël sacerdot a lo brusrà tut an sl'autar, coma na provianda che 'l feu a consumera an onor ëd Nosgnor.

¹²Se l'oferta a l'é da jë strop ëd le crave, a la smonrà dë 'dnans a Nosgnor, ¹³a butrà la man an sla testa e apress a la sgorsrà. Ij sacerdot dissident d'Aron a na sbrinceran ëd sangh l'autar tut d'antorn. ¹⁴Da cost sacrifici 'd comunion, a së smonran a Nosgnor, përchè 'l feu a-j consuma, ¹⁵ij doi rognon, la grassa che a-i é ansima, la risela dzora dël fidich - ch'a sarà butà dëdzora dij doi rognon. ¹⁶Ël sacerdot a brusrà tut an sl'autar, coma na provianda che 'l feu a consuma an onor ëd Nosgnor. ¹⁷Costa-sì a l'é na lege perpètua che tute le generassion a l'han da osservé an tuit ij leugh andova ch'i sareve: i mangereve pa d'àutra grassa, nì tut lòn ch'a l'é 'd sangh.

4

Ij Sacrifici pr' ij pecà involontari

¹Nosgnor a l'ha parlà ancora a Mosè e a l'ha dije: ²“A j'Israelita dije parèj: Cand cheidun ëd vojàutri a comëtt senza volèjlo n'assion ch'a l'é proibìa da 'n chèich comandament ëd Nosgnor, fé sossì: ³Se col ch'a l'ha comëttù la trasgression a l'é 'l grand sacerdot midem, as trata 'd na colpa ch'a rend colpèivol tut ël pòpol. Anlora chiel a l'ha da smon-e a Nosgnor coma 'n sacrifici për l'espission ëd ël pecà un bocin senza difèt. ⁴A lo porterà a l'intrada dla Tenda dël Rëscontr, a-j butrà la man an sla testa e a lo sgorzerà dë 'dnans ëd Nosgnor. ⁵A ciaperà peui 'l sangh ëd ël vailèt e a lo porterà drinta dla Tenda dël Rëscontr; ⁶a mojerà 'l dil an col sangh e, a la presensa 'd Nosgnor, a farà set aspersion dë 'dnans ëd Nosgnor an facia dël Vel ëd ël Santuari. ⁷Apress, a la presensa 'd Nosgnor, a onzrà con ël sangh ij canton dl'autar dl'ancens aromàtich ch'as treuva ant la Tenda dël Rëscontr. Lòn ch'a vansa dël sangh ëd ël vailèt a lo vèrs-rà ai pé dl'autar dj'olocàust ch'a-i é a l'intrada dla Tenda. ⁸Peui a gavrà tuta la grassa dël bocin smonù an sacrifici d'espission pr' ël pecà, valadi, la grassa ch'a-i é ansima ai buej, ⁹ij doi rognon con la grassa ch'a l'han ansima fin-a ai fianch e al lomb ëd ël fidich ch'a dëstracrà dzora dij ren. ¹⁰A farà coma ch'as fà con ël beu dij sacrifici 'd comunion, e 'l sacerdot a lo brusrà an sl'autar dj'olocàust. ¹¹Ma për lòn ch'a riguarda la pel ëd ël vailèt e 'd tuta soa carn, con sò malèt, soe piòte, soe ventraje e ij sò buej con j'escrement, ¹²visadi tut lòn ch'a vansa dël vailèt, a lo farà porté fòra dal campament, ant un leugh pur da la mira ritual, andova ch'a së spantio le sënner, e la lo brusrà an s'un feu 'd bòsch. A dovrà esse brusà an sël baron ëd la sënner.

espression ëd ël fàit che tut a andasìa bin an tra Dé e ij so fedej. A-i ero vaire sòrt d'oferte 'd pas conform a lòn che as intendia fé, coma l'oferta 'd ringrassiamet, l'oferta votiva, e l'oferta volontària (për dé espression ëd devossion e làuda. A-i era 'dcò l'oferta d'ordinassion ch'as dovrava për consacré 'n sacerdot.

¹³S'a l'é tuta la comunità d'Israel ch'a l'ha fàit n'assion proibìa da cheidun dij comandament ëd Nosgnor, a l'é renduss-ne colpèivola bele s' a l'avèissa fàita senza rendse cont. ¹⁴Cand ch'as conòss la trasgression fàita, la comunità a l'avrà da smon-e un vailèt ciapà da la strop gròss coma 'n sacrifici pèr l'espiaassion ëd col pecà, e a lo porterà dè 'dnans ëd la Tenda dël Rëscontr. ¹⁵J'ansian ëd la comunità a butran soe man ëd lor an sla testa dël bocin che parèj a sarà sacrificà dè 'dnans ëd Nosgnor. ¹⁶Ël grand sacerdot a porterà dël sangh ëd ël bocin ant la Tenda dël Rëscontr, ¹⁷a meujerà ël dil an col sangh e, a la presensa 'd Nosgnor, a na farà l'aspersion set vire dè 'dnans ëd ël Vel ch'a separa 'l leugh sant dal leugh santissim. ¹⁸Apress, a onz-rà con ël sangh ij canton dl'autar ch'a-i é dè 'dnans ëd Nosgnor. Tut lòn ch'a vansa dël sangh, a sarà vèrsà ai pé dl'autar dj'olocàust ch'a-i é a l'intrada dla Tenda. ¹⁹Peui a gavrà tuta la grassa dël vailèt e a la farà brusé an sl'autar. ²⁰Ëd cost vailèt a farà precis lòn ch'a l'ha fàit con ël bocin smonù coma 'n sacrifici d'espiaassion pr' ël pecà. Cora che 'l sacerdot a l'avrà fàit la sirimònia d'espiaassion pèr la comunità, la trasgression a sarà pèrdonà. ²¹Apress ëd lòn, tut lòn ch'a vansa dël vailèt a lo farà porté fòra dël campament e a lo brusrà parèj com a l'avìa brusà 'l prim bocin. Sto-sì a l'é 'l sacrifici pr' ël pecà dla comunità.

²²S'a l'é stàit un dij cap, che, senza rendse cont, a l'ha fàit na chèich assion proibìa da cheidun dij comandament ëd Nosgnor, ël sò Dé: a l'ha comèttù na trasgression. ²³Ant ël moment che sò pecà a sarà portà a conossensa, a mnera un boch giovo ch'a l'abia gnun difèt da lè strop ëd le cavre. ²⁴A poserà soa man an sla testa dël boch e a lo sgorzerà dè 'dnans ëd Nosgnor, ant ël leugh anté ch'a së sgòrza le vittle smonùe an olocàust. Lolì a l'é 'n sacrifici pèr l'espiaassion ëd ël pecà. ²⁵Ël sacerdot a mojerà 'n dil ant ël sangh ëd ël sacrifici d'espiaassion e a na onzrà ij canton dl'autar dj'olocàust. Lòn ch'a vansa dël sangh a sarà vèrsà ai pé dl'autar. ²⁶Peuj a bruserà tuta la grassa an sl'autar, coma ch'as fà con ij sacrifici 'd comunion. Cand che 'l sacerdot a l'avrà fàit la sirimònia d'espiaassion pr' un dij cap, la colpa a-j sarà pèrdonà.

²⁷Se cheidun d'àutri, senza rendse cont, a fà n'assion proibìa ëd cheidun dij comandament ëd Nosgnor, ëdcò chiel a l'avrà fàit na trasgression, ²⁸ch'a sia avèrtì dël pecà ch'a l'ha comèttù e chiel a l'avrà da porté an oferta na crava giovo, senza macia an sacrifici d'espiaassion pr' ël pecà. ²⁹A butrà soa man an sla testa dla vittle e peui a la sgorzerà ant ël leugh andova ch'a së sgòrzo j'olocàust. ³⁰Ël sacerdot a mojerà 'l dil ant ël sangh e a na onzrà 'd sangh ij canton dl'autar dj'olocàust. Apress a vèrs-rà lòn ch'a vansa dël sangh ai pé dl'autar. ³¹Tute le part grasse a saran prelevà parèj coma ch'as gava la grassa dal sacrifici 'd comunion, e 'l sacerdot a lo bruserà an sl'autar coma n'offerta d'odor agreàbil a Nosgnor. Cand che 'l sacerdot a l'avrà fàit la sirimònia d'espiaassion pèr cola pèrson-a-lì, la colpa a-j sarà pèrdonà⁷. ³²Se an leu 'd na crava a së smon na feja coma 'n sacrifici pr' ël pecà, a l'avrà pa d'avèj ëd difèt. ³³A butrà la man an sla testa dla vittle e peui a la sgorzerà an sacrifici pr' ël pecà ant ël leugh anté ch'a së sgòrzo le vittle oferte an olocàust. ³⁴Ël sacerdot a mojerà 'l dil ant ël sangh ëd la vittle e a n'onzrà ij canton dl'autar dj'olocàust. Apress a vèrserà tut ël sangh ch'a l'é vansà ai pé dl'autar. ³⁵Peui a preleverà tuit ij tòch ëd grassa, parèj com as separa l'eivo dla feja dël sacrifici 'd comunion, e 'l sacerdot a lo bruserà an sl'autar, dzora dle vittle consumà an onor ëd Nosgnor. Cand ch' ël sacerdot a l'avrà fàit la sirimònia d'espiaassion pèr la colpa comèttù da cola pèrson-a-lì, la colpa a-j sarà pèrdonà.

7 4:27-31 cfr. Nùmer 15:27-28.

5

Sacrifissi pèr vaire cas ëd colpeivolëssa

¹Se cheidun a l'é stàit ciamà a comparì coma 'n testimòni d'un fàit e, apress d'avèj sentù la fórmola 'd giurament ch'a l'òbliga a dì lòn ch'a l'ha vëddù o ch'a sà, a lo dis nen, a comëtt pecà e as caria 'd na colpa.

²Se cheidun, senza rendse cont, a toca na cheich còsa impura, ch'a sìa la caròpa 'd na bestia impura, tant sarvaja che doméstia, o 'd bestiòte impure, combin ch'a l'abia nen falo a pòsta, a resta impur e a l'ha comëttù na trasgression. ³Èdcò ant ël cas che cheidun, senza rendse cont, a toca na qualsëssia ampurità uman-a ch'a rend impur col ch'a n'ha contàt, a l'ha comëttù na trasgression.

⁴Se cheidun as lassa scapé⁸ 'n giurament⁹, pr' ël mal o pr' ël bin, con un ëd coj giurament che la gent a son sòlit ëd pèrnusié con lingerëssa, bele se cand ch'a l'ha falo a l'é nen ancorzuss-ne, cand ch'as na rend cont, a l'ha comëttù na trasgression.

⁵Pèr consequensa, col ch'a l'ha fàit ëd trasgression ë d coste sòrt-sì, a l'ha d'arconòsse 'l pecà ch'a l'ha comëttù. ⁶Apress, pèr fene riparassion, a l'ha da smon-e a Nosgnor na feja o na crava coma 'n sacrifissi pr' ël pecà. Anlora 'l sacerdot a farà pèr chiel la sirimònia d'espiaassion.

⁷S'a l'avèissa pa pro 'd mojen pèr procuresse cole bestie, ch'a smon-a a Nosgnor, pèr la trasgression ch'a l'ha comëttù, doi tórtore o doi colombòt: un an sacrifissi pr' ël pecà e l'àutr an olocàust. ⁸A-j portrà al sacerdot, ch'a presentrà prima l'osel ch'a l'é destinà al sacrifissi pr' ël pecà. A jè s-ciaprà la testa tacà al cupiss, ma senza dèstachèjla; ⁹peui a farà n'aspersion con un pòch ëd ël sangh ëd la vītima ans dij quatr canton dl'autar, e lòn ch'a vansa dël sangh a lo vèrserà ai pé dl'autar. Sossì a l'é 'n sacrifissi d'espiaassion pr' ël pecà. ¹⁰Apress, a smonrà l'àutr osel an olocàust ëscond la sirimònia 'd costumansa.

¹¹Se cheidun a l'avèissa pa pro 'd mojen pèr doi tórtore o doi colombòt, ch'a presenta coma n'oferta pr' ël pecà tre chilo 'd fior ëd farin-a, ma a l'avrà pa da gionteje d'euli nì a-i butrà ansima d'ancens, pèrchè ch'a l'é n sacrifissi d'espiaassion pr' ël pecà. ¹²A porterà la farin-a al sacerdot ch'a na ciaprà na branca fasendla brusé an sl'autar coma n'oferta 'd memorial dzora dle vītme consumà dal feu an onor ëd Nosgnor. A l'é n'oferta pèr fé l'espiaassion ëd ël pecà.

¹³Cand che 'l sacerdot a l'avrà fàit la sirimònia d'espiaassion pèr la trasgression comëttua pèr cola pèrson-a-lì ant un-a 'd cole sircostanse, soa colpa a-j sarà pèrdonà. Lòn ch'as vansrà 'd cola farin-a, l'istess che j'àutre oferte 'd farin-a, a toca al sacerdot".

Sacrifissi 'd riparassion

¹⁴Nosgnor a l'ha ancora parlaje a Mosè. A l'ha dije: ¹⁵"Se cheidun, senza rendse cont, a l'ha sfrosà Nosgnor ant j'oferte ch'a-i sarìo tocaje, ch'a-j presenta, pèr riparé al tòrt ch'a l'ha faje, un moton ch'a l'abia gnun difèt e ch'a costa un cert nùmer ëd sicl d'argent, conform a l'unità 'd pèis ufissial ëd ël santuari. Lolì a sarà un sacrifissi 'd riparassion. ¹⁶Èd pì, a darà pèr risarciment lòn ch'a l'ha sfrosà al santuari giontand-ne un quint ëd sò valor e a lo darà al sacerdot. Cand che 'l sacerdot a l'avrà fàit pèr col-lì la sirimònia d'espiaassion con ël moton ch'a serv ëd riparassion, soa colpa a-j sarà pèrdonà.

8 O "parland senza penseje".

9 O "na bèstëmmia".

¹⁷Se cheidun a comëtt n'assion proibìa da 'n chèich comandament ëd Nosgnor, bele s'a l'é stàita pèr ignoransa, as carierà dël pèis ëd soa colpa. ¹⁸A presenterà al sacerdot un moton senza difèt ëscond ël valor ëstabilì pr' un sacrificiss 'd riparassion. Cand ël sacerdot a l'avrà fàit la sirimònia d'espiaassion pèr la trasgression comëttù da cola pèrson-a senza volèjlo o pèr ignoransa, soa colpa a-j sarà pèrdonà. ¹⁹Lolì a l'é 'n sacrificiss 'd riparassion pr' ël tòrt, dagià che costa pèrson-a a l'avìa pecà 'dnans ëd Nosgnor”.

²⁰Nosgnor a l'ha ancora parlà a Mosè. A l'ha dije: ²¹“Butoma che cheidun a pècca an comëttend na fràuda contra Nosgnor, o an negand a 'n compagn un depòsit che sto-sì a l'avìa fidaje, o n'oget ch'a l'avìa amprèstaje, o an roband cheicòsa, o fasendje violensa, ²²o fin-a ant ël cas ch'a trovèissa cheicòsa 'd pèrdù e ch'a neghèissa d'avèjlo trovà, o an giurand ël fàuss, a l'avèissa fàit d'assion grame 'd cole ch'as fan ëd sòlit, ²³col-lì a l'ha pecà e a l'ha da dene sodisfassion. Prima 'd tut, ant ël dì ch'a vorerà fé l'espiaassion ëd soa colpa, a l'avrà da dé andarera lòn ch'a l'ha robà o portà via dè sfros, o 'l depòsit ch'a l'era staje fidà, o l'oget pèrdù ch'a l'avìa trovà, ²⁴o qualsëssìa còsa dont a l'avìa giurane 'l fàuss. A l'avrà da fene la restitussion pèr antreggh, e a-i giontrà un quint ëd sò valor. ²⁵Com un sacrificiss pèr riparé soa trasgression, a presenterà a Nosgnor un moton senza difèt, stimà conform al valor stipulà pr' un sacrificiss 'd riparassion. ²⁶Cand ch'ël sacerdot a l'avrà fàit pèr col-lì la sirimònia d'espiaassion dè 'dnans ëd Nosgnor, a-j sarà pèrdonà qualsëssìa dij pecà ch'a l'avìa renduss-ne colpèivol.

6

Funsion e dover dij sacerdot

¹Nosgnor a l'ha parlà ancora a Mosè. A l'ha dije: ²“Fà savèj a Aron e ai sò fieuj che costa-sì a l'é la lege dj'olocàust: ‘La vîtima sacrificà a starà tuta la neuit al sël brasé dl'autar fin a la matin, e 'l feu dl'autar a l'ha da sté anvisch. ³Ël sacerdot as butrà a còl soa vestimenta 'd lin dèdzora dle soe braje 'd lin ëd sota. A prelevrà da l'autar le sënner ëd la vîtima consumà dal feu e a-j lasserà aranda dl'autar. ⁴Peui, as muderà 'l vestì e a porterà le sënner fòra dal campament ant un leugh pur da la mira ritual. ⁵Ël feu dl'autar as l'avrà mai da dèstissesse: ël sacerdot a-j giontrà 'd bòsch minca matin e dèdzora a rangerà la vîtima oferta an olocàust. A-i farà brusé la grassa dij sacrificiss 'd comunion. ⁶Un feu sèmper anvisch a dovrà essie sèmper an sl'autar, e as dovrà mai lasselo dèstissé’.

Oferte 'd farin-a

⁷Coste-sì a son j'istrussion pèr j'oferte 'd farin-a: ‘Ij sacerdot dissident d'Aron a presenteran l'oferta dè 'dnans ëd Nosgnor an facia dl'autar¹⁰. ⁸Un ëd lor a ciaprà na branca 'd fior ëd farin-a ampapèttà d'euli con tut l'ancens ch'a-i é dzora dl'oferta, e a lo farà brusé an sl'autar coma 'n memorial d'odor agreàbil a Nosgnor. ⁹Lòn ch'a vansa dl'oferta a lo mangeran Aron e ij sò fieuj, senza alvà e ant un leugh sacrà ant la cort ëd la Tenda dël Rëscontr. ¹⁰A dovrà mai esse cheuita con alvà. A l'é la part ch'i-j dago da j'oferte ch'a l'han da brusé pèr mi. A l'é cheicòsa 'd pì che sant, coma ch'a l'é col dij sacrificiss d'espiaassion pr' ij pecà o dij sacrificiss 'd riparassion. ¹¹A na mangeran tuti j'òm e ij fiolin dissident d'Aron, pèrchè costa part dj'oferte brusà an mè onor a l'é la mìa pèr sèmper. Tut lòn ch'a vnirà tocà da sossì a resterà sacrà.

L'oferta 'd consacrassion sacerdotal

¹²Nosgnor a l'ha parlà ancora a Mosè. A l'ha dije: ¹³“Costa-sì a l'é l'oferta che Aron e ij sò fieuj a l'ha da presenté a Nosgnor ant ël dì dla soa consacrassion ëd lor: tre chilo 'd fior ëd farin-a coma

10 6:1-7 cfr. Nùmer 5:5-8.

n'oferta pèrpetua, la metà a la matin e l'òtra metà a la sèira. ¹⁴A l'ha da fesse cheuse con d'euli ant la feuja d'aram. Apres a la faran a tochetin e a la presenteran an fòrma d'oferta sfèrvajà d'odor agreàbil a Nosgnor. ¹⁵Ant èl moment che 'n dissident d'Aron, coma ij sò sucessor, a sarà consacrà Gran Sacerdòt, a farà la midéma oferta. Costa-sì a l'é na lege pèrpetua. L'oferta a sarà brusà antrega an onor èd Nosgnor. ¹⁶Tuta l'oferta presentà an favor d'un sacerdot a sarà brusà antrega: gnun a podrà mangela”.

Sacrifissi pèr ij pecà

¹⁷Nosgnor a l'ha parlà 'ncora a Mosè. A l'ha dije: ¹⁸”Fà savèj a Aron e ai sò fieuj che coste-sì a son j'istrussion pr' ij sacrifici pr' èl pecà: ‘La vîtima oferta pr' èl pecà a sarà sgorzà dè 'dnans èd Nosgnor ant èl leugh anté ch'a sè sgorzo le vîtíme oferte an olocàust. A l'é na còsa santa dèl gré pì àut. ¹⁹Èl sacerdot ch'a smon-a ‘l sacrifici pr' èl pecà a na mangerà, ma ant un leugh sacrà, ant la cort èd la Tenda dèl Rëscontr. ²⁰Tut lòn ch'a toca la carn èd la vîtima a resterà sacrà, e s'a càpita che ‘d sangh a sghicéissa an sle veste, la macia as l'avrà da netié ant un leugh sacrà. ²¹Se ‘l vas anté ch'as fà beuje la carn èd la vîtima a l'é ‘d teracheuita, apres as lo dovrà s-ciapé; ma se ‘l vas a l'é d'aram, a l'avrà da esse fèrtà e arzentà con tanta eva. ²²Tuti j'òm e ij fiolin ch'a aparten-o a le famije sacerdotaj a podran mangé la carn dè sti sacrifici-sì. A l'é cheicòsa ‘d santíssim. ²³Tutun, gnun a podrà mai mangé la carn èd cole vîtíme che ‘l sangh a va portà ant la Tenda dèl Rëscontr pèr fé la sirimònia d'espiaasion ant èl santuari. Tut a l'avrà da esse brusà.

7

Sacrifissi ‘d riparassion

¹Coste-sì a son j'istrussion¹¹ pr' èl sacrifici ‘d riparassion¹². A l'é na còsa santa dèl gré pì àut¹³. ²Che la vîtima smonù a sacrifici a sia sgorzà ant èl midem leugh andova ch'a sè sgorzo le vîtíme smonù an olocàust. Èl sacerdot a na farà l'aspersion dèl sangh tut d'antorn èd l'autar. ³Peui a smonrà tute le part grasse dla vîtima: la coa, la grassa ch'a coata le ventraje, ⁴ij doi rognon con tuta la grassa ch'a l'han dèdzora, la grassa dij lomb e ‘l loèt dèl fidich, tirà fòra con ij rognon. ⁵Èl sacerdot a farà brusé tut sòn an sl'autar; a sarà consumà dal feu an onor èd Nosgnor. Sto-sì a l'é ‘n sacrifici ‘d riparassion.

⁶Tùit j'òm e ij fiolin ch'a ‘parten-o a le famije sacerdotaj a podran mangé la carn dè sti sacrifici-sì, tutun a l'avran da mangela ant un leugh sacrà. A l'é na còsa santa dèl gré pì àut. ⁷Tant pèr èl sacrifici 'd riparassion coma pr' èl sacrifici pr' èl pecà, la lege a l'é la midema: la carn èd la vîtima a l'é pèr èl sacerdot ch'a fà èl rit d'espiaasion. ⁸Cora che cheidun a smon-a n'olocàust, la pel èd la vîtima a sarà pr' èl sacerdot. ⁹‘Dcò a sarà pr' èl sacerdot ch'a smon-a l'oferta ‘d farin-a, tant s'a l'é cheuita al forn, com s'a l'é preparà ant na pèila o an sla grija¹⁴. ¹⁰Tute j'òtre oferte ‘d farin-a, ampapèttà con d'euli o senza, a saran pèr tùit ij dissident d'Aron, senza distinsion.

Sacrifissi ‘d comunion

¹¹Coste-sì a son j'istrussion pr' èl sacrifici ‘d comunion¹⁵ smonù a Nosgnor. ¹²S'a l'é ‘n sacrifici d'assion èd grassie¹⁶, a smonran, con la vîtima, na gionta ‘d galètte cheuite sens' alvà e ampapèttà d'euli, fogasse sens' alvà onzùe d'euli, e fior èd farin-a cheuita an forma 'd torta farsia d'euli. ¹³Con

11 O “la lege” (תּוֹרָה).

12 O “compensassion pèr na colpa”, “”, “sacrifissi compensativ”, “oferta d'espiaasion èd na colpa (זָבַח)”.
13 O “sant dla santità”, “motobin sant”, “santíssim”.

14 O “feuja d'aram” (עֶלֶל-מִתְּבַרְבֵּר).

15 O “sacrifissi 'd pas” (זָבַח הַשְּׂלֵמִים).

16 O "d'arconossensa".

la vîtima dël sacrificiss d' comunion smonù an assion ëd grassie, a presenteran, con lòn ch'a l'han fâit cheuse, n'oferta d' pan con alvâ. ¹⁴Da minca un-a d' coste oferte diverse, na part a sarâ presentâ coma 'n tribut dâit a Nosgnor, Costi aliment a saran pr' ël sacerdot ch'a l'avrà fâit l'aspersion con ël sangh ëd la vîtima oferta an sacrificiss d' comunion. ¹⁵La carn ëd ël sacrificiss d' comunion smonù an assion ëd grassie, as la dovrâ mangé 'l midem dî ch'a vnirà smonù, senza lassene për l'andoman. ¹⁶Ma se la vîtima a l'é smonù an compiment d'un vot o coma n'oferta volontaria, a sarâ 'dcò mangiâ ant ël midem dî ch'a vnirà smonù; ma s'as na vansa, as podrâ mangesne 'l dî döp. ¹⁷Nompâ, lòn ch'a vansa dla carn dël sacrificiss, as la dovrâ brusé dël tut. ¹⁸Che, se 'l ters dî cheidun ancora a mangia d' carn ëd sò sacrificiss d' comunion, Nosgnor a l'avrà nen piasì d' cola oferta ni la tnrâ an bon cont, përchè cola carn a sarâ coma cola d' carogne. Se cheidun a la mangia, a l'avrà da porté 'l pèis ëd soa colpa. ¹⁹Se cola carn a l'avèissa tocâ për darmagi cheicòsa d'impur, as dovrâ pa mangene, ma a ventrà brusela. Dla midema manera, mach col ch'a l'é an condission ëd purëssa ritual a podrâ mangene. ²⁰Tutun, se cheidun ch'as trova an condission d'ampurità ritual, a mangia la carn d'un sacrificiss d' comunion smonù a Nosgnor, col-lì a sarâ bandì da sò pòpol.

²¹Chicassia ch'a l'abia tocâ cheicòsa ch'a sia nen pur da la mira ritual, ch'a sia d' n'ordura uman-a o d' na chèich bestia o bestiëtta 'mpura, e apress ëd lòn, a mangia d' carn d'un sacrificiss d' comunion smonù a Nosgnor, chiel-lì a sarâ bandì da sò pòpol.

Proibission ëd mangé d' grassa o d' sangh

²²Nosgnor a l'ha ancora parlaje a Mosè. A l'ha dije: ²³Faje savèj sossì a j'Israelita: 'Mangé gnun-a grassa nì d' beu, nì d' feja, nì d' crava. ²⁴La grassa d' na bestia mòrta da sola o fâita a tòch da na bestia ferosa, as podrâ contut dovresse për d'àutri usagi, ma i na dovreve mai, ëd gnun-a manera, mangene vojàutri. ²⁵Parèj ëdcò chicassia ch'a vada a mangé d' grassa d' cheidun-e dle bestie smonùe coma n'oferta për esse brusâ an onor ëd Nosgnor, a sarâ bandì da sò pòpol. ²⁶An qualsëssia leugh i dovèisse trové o sté, i l'ave mai da mangé d' sangh, nì d'osej nì d'àutre bestie, ²⁷përchè tui coj ch'a mangeran ëd ël sangh a saran bandì da sò pòpol¹⁷".

Le porsion arservà ai sacerdot

²⁸Nosgnor a l'ha parlâ ancora a Mosè. A l'ha dije: ²⁹Faje savèj sossì a j'Israelita: 'Col ch'a smon a Nosgnor un sacrificiss d' comunion, a l'ha da smonje la part ëd la vîtima ch'a-j corispond. ³⁰A presenterà con soe man la part destinâ a Nosgnor, visadì, la grassa e 'l pét. A butrà la grassa dë 'dnans ëd ël pét e a smonrà tut dë 'dnans ëd Nosgnor. ³¹Ël sacerdot a brusrà la grassa an sl'autar, ma 'l pét a sarâ për Aron e ij sò dissident. ³²Dij vòstri sacrificiss d' comunion i presentereve 'dcò la cheussa drita dla vîtima, e apress i na fareve don al sacerdot. ³³Costa cheussa a l'é pr' ij dissident d' Aron ch'a l'avran smonù 'l sangh e la grassa dij sacrificiss d' comunion. ³⁴Përchè mi, ël Signor, dij sacrificiss d' comunion che j'Israelita a më smonran, i-j pijo 'l pét ch'am presento e la cheussa arservâ, e a-j na faso don al sacerdot Aron e ai sò dissident. Costa-sì a l'é na prescriission përpetua për j'Israelita".

Conclusion e arcapitolassion

³⁵Sossì a l'é lòn ch'a jë speta a Aron e ai sò dissident ciapà da j'oferte dàite a Nosgnor ant ël dî che Mosè a l'ha presentaje për ufissié coma d' sacerdot a Nosgnor. ³⁶Sossì a l'é lòn che Nosgnor a l'ha comandâ d' deje a lor da part dj'Israelita ant ël dî che Mosè a l'ha consacraje - la porsion ch'a jë speta an perpètuo da generassion a generassion.

³⁷Coste-sì a son j'istrussion për j'olocàust e për j'oferte d' farin-a, dij sacrificiss pr' ël pecà o d' riparassion, dl'oferta d' consacrassion sacerdotal e dij sacrificiss d' comunion. ³⁸Nosgnor a l'ha daje

17 7:26-27, cfr. Génesi 9:4; Levìtich 17:10-14; 19:26; Deuteronòmi 12:16,23; 15:23.

a Mosè an sël Mont Sinai, ël dì che, ant ël desert ëd ël Sinai, ch'a l'ha comandà a j'Israelita ch'a-j smonèisso soe oferte 'd lor.

8

Consacrassion d'Aron e dij sò fieuj

¹Nosgnor a l'ha ancora parlà a Aron¹⁸ e a l'ha dije: ²“Pija Aron con ij sò fieuj, le vestimente, l'euli dl'onsion santa, ël vailèt ëd ël sacrificissi pr' ël pecà, ij doi moton e la cavagna dij pan sens' alvà. ³Peuj ciama ansema tuta la comunità a l'intrada dla Tenda dël Rëscontr”. ⁴Mosè a l'ha fàit lòn che Nosgnor a l'avìa comandaje e a l'ha ciamà ansema tuta la comunità a l'intrada dla Tenda dël Rëscontr, ⁵për dije ch'a l'avrìa dàit esecussion a lòn che Nosgnor a comandava. ⁶Mosè, donca, a l'ha fàit avziné Aron e ij sò fieuj e a l'ha netiaje con d'eva. ⁷Peui a l'ha arvestì Aron ëd la tònica, a l'ha sandralo dla s-cirpa, a l'ha butaje a còl ël mantel, vèstije l'efod e gropaje a vita la sintura dl'efod, andova che l'efod a l'é stàit anvlupatà. ⁸A l'ha 'dcò butaje na petorin-a, andova ch'a l'ha butaje j'urim e ij tumim. ⁹Peui an testa a l'ha cheurvilò con ël turban e an sël dè 'dnans ëd ël turban a l'ha butaje la plachëtta d'òr con l'iscrission sacrà, coma Nosgnor a l'avìa comandaje a Mosè. ¹⁰Peui Mosè a l'é andàit a pijé l'euli dl'onsion santa e a l'ha consacrà 'l tabèrnàcol e tut lòn che a-i j'era andrinta: parèj che tut a l'é stàit sacrà. ¹¹Con l'euli a l'ha fàit set aspersion ëd l'autar, peui, sèmper con l'euli, për sacreje, a l'ha spricià set vire l'autar, onsù l'autar con tuit ij sò utiss e 'dcò 'l bassin con sò sòcol. ¹²A la fin a l'ha vèrsaje l'euli an sla testa d'Aron për consacrelo. ¹³A l'ha 'dcò fàit avziné ij fieuj d'Aron, vèstèndje dla tònica, sandrandje la s-cirpa e butandje ij turban pròpi coma che 'l Signor a l'avìa comandaje.

¹⁴Après ëd lòn a l'ha fàit porté 'l vailèt ëd ël sacrificissi pr' ël pecà¹⁹ e Aron e ij sò fieuj a l'han dèstenduje le man dzora dla testa. ¹⁵Mosè a l'ha sgorsalo, a n'ha ciapà 'l sangh e, con ël dil, a l'ha onsù ij quatr canton dl'autar: a l'é parèj ch'a l'ha purificalo. Lòn ch'a l'é vansaie dël sangh a l'ha vèrsalo ai pé dl'autar e a l'ha consacralo con ël ritual d'espriassion. ¹⁶Peui a l'ha pijà tuta la grassa ch'a cuata le ventraje dla bestia, la part lòbular dzora dël fidich e ij doi rognon con sò sandon, e tut a l'ha brusalo dzora dl'autar. ¹⁷Tutun, la resta dël vailèt, visadì, la pel, soa carn e j'escrement, tut a l'è brusasse fòra dal campament, pròpi coma che Nosgnor a l'avìa ordinaje.

¹⁸Après a l'ha fàit porté 'l moton destinà a l'olocàust, e Aron ansema ai sò fieuj a l'han pogiaje le man ansima a la testa dël moton. ¹⁹Mosè a l'ha sgorsalo e a l'ha fàit l'aspersion con ël sangh ai quatr canton ëd l'autar. ²⁰Peui a l'ha fàit a tòch 'l moton e a l'ha brusane la testa, ij quart ëd carn e la grassa. ²¹Après a l'ha lavà con d'eva ij buej e le piète dla vitima e a l'ha fàit brusé tuta la vitima an sl'autar. A l'era n'olocàust d'odor agreàbil a Nosgnor, n'oferta consumà tuta dal feu an onor ëd chiel, precis coma Nosgnor a l'avìa comandaje²⁰. ²²A l'é antlora ch'a l'ha fàit avziné l'àutr moton, col dl'anvestiura sacerdotal. Aron e ij sò fieuj a l'han dèstendù le man dzora la testa dè sto moton. ²³Mosè a l'ha sgorsalo, a l'ha pijane 'd sangh e a l'ha onsume 'l lov dl'orija drita d'Aron, ël pòles ëd soa man drita e 'l dil gròss ëd sò pé drit. ²⁴Peui a l'ha fàit ëdcò avziné ij fieuj d'Aron, e a l'ha onsuje con ël sangh ij lov dj'orije 'd drita, ij pòles e ij dij gròss dij pé ëd drita. Après a l'ha seivà con ël sangh ij quat canton dl'autar. ²⁵A l'ha ciapà 'dcò le part grasse: la coa, tut lè slèivo ch'a cheurv ij visser, la part lobular ansima a la fricassà e ij doi rognon con sò slèivo. A l'è andàit a pijé 'dcò la cheussa 'd drita. ²⁶Da la cavagna dij pan sens' alvà ch'a l'ero dè 'dnans ëd Nosgnor, a l'ha pijane na

18 Levìtich 8 a l'é 'l compliment ëd le lege a riguard a l'ordinassion coma ch'a l'é stàit registrà an Surtìa 29, e a l'é colegà dirèt al comand ëd ordiné 'l Tabèrnàcol e 'l sacerdotissi an Surtìa 40:1-16, coma 'dcò la registrassion parsial ëd sò compliment an Surtìa 40:17-38.

19 Cfr. Levìtich 4:3-12

20 Cfr. Levìtich 1:9, 13.

fogassa sens' alvà, n' àutra 'd pan ampapèttà d' euli e na galètta, e a l'ha colcaje dzora dla grassa e dla cheussa 'd drita.

²⁷Apress, a l'ha butà tute ste ròbe an sle parmele d'Aron e 'd soa fiolansa, pèrchè a jè smonèisso dè 'dnans ëd Nosgnor con ël gest ëd presentassion. ²⁸Fàit lolì, Mosè a l'ha torna pijà tut da le man d'Aron e dij sò fieuj e a l'ha brusalo an sl' autar con la resta dl' olocàust. A l'era 'n sacrifici d' anvestiura sacerdotal, un sacrifici d' odor agreàbil, brusà an onor ëd Nosgnor.

²⁹Dòp tut sòn, Mosè a l'ha pijà 'l pét ëd la bestia e a l'ha presentalo dè 'dnans ëd Nosgnor. Cola-lì a sarìa stàita la part dla vîtima dl' anvestiura sacerdotal ch' a corespond a Mosè, precis coma Nosgnor a l' avìa comandaje. ³⁰An séguit, Mosè a l'ha pijàit d' euli d' onzion e 'd sangh, che a l'era an sl' autar, e a l'ha rosinane Aron e ij sò parament, e 'dcò ij sò fieuj con soe vestimente.

³¹A la fin, Mosè a l'ha dije a Aron e ai sò fieuj: "Fé cheuse cola carn-lì a l' intrada dla Tenda dël Rëscontr, e ambelelì mangene con ël pan ch' a l'è ant la cavagna dla consacrassion, coma ch' i l'hai ordinà, cora che i l' avìa dive: 'Ch' a na mangio Aron e ij sò fieuj' ". ³²Lòn ch' a vansa dla carn e dël pan i l' eve da bruselo. ³³Peui, da l' intrada dla Tenda dël Rëscontr, vojàutri i surtireve pa pèr set di, fin-a a tant ch' a sio compisse ij di 'd vòstra consacrassion, pèrchè ch' a dura na sman-a.

³⁴Coma che a l' é fasse ancheuj, Nosgnor a l'ha comandà 'd procédè pèrparèj, ëd manera ch' a sia compì an vòst favor ël rit d' espiassion. ³⁵Pèr set di, neuit e di, vojàutri i stareve a l' intrada dla Tenda dël Rëscontr. A l' é mach cora ch' i feve coste prescriission ëd Nosgnor ch' i andreve pa a meuire. A l' é parèj che a l' é stame comandà. ³⁶Aron a ij sò fieuj a l' han fàit tut sòn, coma che Nosgnor a l' avìa ordinà pr' ël mojen ëd Mosé.

9

Presentassion dij prim sacrifici

¹Èl dì ch' a fà eut²¹, Mosè a l'ha convocà Aron con ij sò fieuj e j' ansian d' Israel, ²e a l'ha dije a Aron: "Ciapa 'n vailèt da strop pr' ël sacrifici pr' ël pecà e un moton pèr l' olocàust, tût e doi ch' a l' abio gnun difèt, e presentje dè 'dnans ëd Nosgnor. ³Dije 'dcò a j' Israelita: "Pijé un boch giovo pr' ël sacrifici pr' ël pecà, un vailèt e un babero, tût e e doi d' un ann e senza difèt, pèr smonje an olocàust. ⁴Pr' ël sacrifici 'd comunion, ciapé un tòr e un moton e presenteje dè 'dnans ëd Nosgnor, e lolì con la gionta 'd n' oferta 'd farin-a ampapèttà d' euli, pèrchè d' ancheuj Nosgnor as manifesterà a vojàutri".

⁵A l' han donca pijàit tut lòn che Mosè a l' avìa comandaje e a l' han portalo dapara dla Tenda dël Rëscontr. Antratant, tuta la comunità a l' é avzinasse e a l' é tenusse dè 'dnans ëd Nosgnor. ⁶Antlora Mosè a l' ha dit: "Sòn a l' é lòn che Nosgnor a l' ha comandà ch' i fèisse pèr ch' as manifesta soa presensa gloriosa". ⁷E Mosè a l' ha dije a Aron: "Acostete a l' autar e smon-a tò sacrifici pr' ël pecà e tò olocàust, e fà 'l rit d' espiassion pr' ij tò pecà e pr' ij sò. Smon-a 'dcò 'l sacrifici dël pòpol e fà 'l rit d' espiassion a sò favor ëd lor, precis coma ch' a l' ha comandà Nosgnor²². ⁸Antlora Aron a l' é acostasse a l' autar e a l' ha scorzà 'l vailèt ëd sò sacrifici pr' ël pecà. ⁹Peui ij sò fieuj a l' han presentaje 'l sangh e chiel, mojà 'n dil ant ël sangh, a l' ha onzune ij canton dl' autar. Peui a l' ha vèrsà 'l sangh ai pé dl' autar. ¹⁰Apress, a l' ha fàit brusé an sl' autar la grassa, ij rognon, e 'l loèt ëd ël fidich dla vîtima smonùta coma 'n sacrifici pr' ël pecà, precis coma Nosgnor a l' avìa comandà a Mosè. ¹¹Ma la carn e la pel dla vîtima a l' ha brusaje fòra dël campament.

²¹ Cost dì ch' a fà eut a l' é col ch' a ven apress ëd ij set dì d' ordinassion coma ch' a l' é arferì an Levìtich 8:33-35.

²² Cfr. Ebréo 7:27.

¹²Apress, Aron a l'ha sgorzà la vîtima dl'olocàust. Ij sò fieuj a l'han presentà 'l sangh e chiel a l'ha fâit n'aspersion ëd sangh ai quat canton dl'autar. ¹³A l'han peui sporzuje a Aron, ansema a la testa, le porsion ëd la vîtima squartairà, e a l'ha fâit brusé tut an sl'autar. ¹⁴A l'ha arzentà le ventraje e le piòte, ch'a l'ha peui faje brusé an sl'autar, dë dzora dij rest dl'olocàust.

¹⁵An séguit, a l'ha smonù l'oferta dël pòpol. A l'ha ciapà 'l boch ëd ël sacrifici pr'ël pecà dël pòpol, a l'ha sgorsalo e a l'ha smonulo dl'istessa manera ch'a l'avìa fâit con la prima oferta. ¹⁶A l'ha 'dcò smonù le vîtima dl'olocàust conform al ritual ëstabilì. ¹⁷A l'ha smonù l'olocàust compagnandlo con l'oferta 'd farin-a: a l'ha ciapane na bon-a brancà e a l'ha fala brusé an sl'autar. A l'ha smonù cost olocàust për gionta dl'oferta ch'as fa minca na matin. ¹⁸Peui a l'ha sgorzà 'dcò 'l tòr e 'l moton che 'l pòpol a l'avìa presentaje pr'ël sacrifici 'd comunion. Ij sò fieuj a l'han presentaje 'l sangh e chiel a l'ha fane n'aspersion ai quat canton dl'autar. ¹⁹La grassa dël tòr e dël moton, la coa, e lòn ch'a quata ventraje e rognon, e 'l loèt ëd la fricassà, ²⁰a l'han butaje ansema al pét, e Aron a l'ha falo brusé tut an sl'autar. ²¹Ël pét e la cheussa 'd drita, Aron a l'ha presentaje dë 'dnans ëd Nosgnor precis coma Mosè a l'avìa comandà.

²²Quand Aron a l'ha terminà dë smon-e 'l sacrifici pr'ël pecà, l'olocàust e 'l sacrifici 'd comunion, a l'ha aussà soe man anvers al pòpol, a l'ha benedije e a l'é calà da l'autar²³. ²³Peuj Mosè e Aron a son intrà ant la Tenda dël Rëcontr, e dòp ch'a l'ero surtine, a l'han benedì 'l pòpol. A l'é antlora che la presensa gloriosa 'd Nosgnor a l'é manifestasse a tuta la gent. ²⁴Da'n facia 'd Nosgnor a l'é surtine 'n feu ch'a l'ha consumà dzora dl'autar ël sacrifici dl'olocàust e la grassa dj'àutri sacrifici. Tut ël pòpol, an vèdend-lo, a l'han butasse a crié 'd gòj e a son prostèrnasse con la front fin-a a tèra.

10

La trasgression ëd Nadab e Abiu

¹Nadab e Abiu, fieuj d'Aron, a l'han ciapà n'ancensor a pr'un, a l'han butaje 'd brasa e campaje ansima d'ancens për smon-e dë 'dnans ëd Nosgnor un feugh ëstrangé²⁴ che chiel a l'avìa pa comandajlo. ²Anlora a l'é surtije da la presensa 'd Nosgnor un feu ch'a l'ha 'nvestije e a son mòrt dë 'dnans ëd Nosgnor. ³Mosè a l'ha dije a Aron: "Sossì a l'é lòn che Nosgnor a attendìa cand ch'a l'avìa dit: 'Coj ch'as acòsto a mi a l'han da considereme sant e dë 'dnans ëd tut ël pòpol i l'hai da esse glorificà²⁵" e Aron a l'é stàit ciuto. ⁴Anlora Mosè a l'ha mandà a ciamé Misael e Elisafan, fieuj d'Usiel, barba d'Aron, e a l'ha dije: "Vnì a artiré ij vòstri parent da 'dnans ëd ël Santuari. Porteje fòra dal campament. ⁵Anlora a son andaje e a l'han portaje via con le tuniche ch'a l'avìo adòss, leugn dal campament, coma Mosè a l'avìa dit.

23 Cfr. Nùmer 6:22-26.

24 L'espression "feugh ëstrangé" (הַשֵּׁרֵף זָרָח, 'esh zarah) as podria 'dcò voltesse con "feugh profan", "feugh nen sant", "na sòrt ëd feu diferent": a l'é nen tant ciàira. A l'é stàita antèrpretà 'd manere diverse. Costa infrassion a l'avìa podù comprende un o pi dë sti cas-sì: (1) dovré 'd carbon nen autorisà, cfr. Levitich 16:12 o preparà da pèrson-e nen autorisà: זָרָח זָרָח ('ish zar) in Nùmer 16:40; (2) na preparassion d'ancens ësbalià [cfr. Surtìa 30:9 הַקִּטְרוֹת זָרָח (qytoreh zarah)]; (3) presentassion ëd n'oferta d'ancens ant un moment ësbalià; (4) o intrand ant ël Leugh Santissim ant un temp nen approprià (cfr. Levitich 16:12). La question a l'era che j'at d'adorassion ëd Nosgnor a dovìo sèmper esse fâit "precis coma che Nosgnor a l'avìa comandaj

25 Ël Dé ver e viv a l'é sant, l'é a di, special, ùnich, e as peul nen tratasse ant na manera ordinària, coma ch'as veul. A sta mira, ij sacerdot a l'han da dé al pòpol n'esempi, na testimoniansa precis

Deul ëd ij sacerdot

⁶Peui Mosè a l'ha dije a Aron e ai sò fieuj Eleasar e Itamar: “Scarpenteve pa ij cavej e s-ciancheve nen le vestimente, ch'i vade pa a meuire 'dcò vojàutri, e che chiel a vada nen a anrabiesse contra tuta la comunità: ma che ij vòstri frej e tut ël pòpol d'Israel a vado a porté 'l deul per coj ch'a son stàit brusà viv da Nosgnor. ⁷Seurte pa via da l'andron ëd la Tenda dël Rëscontr, dësnò i andreve a meuire; përchè ch'i seve stàit consacrà con l'euli dl'unsion divin-a ‘d Nosgnor”. E lor a l'han fàit coma Mosè a l'avìa comandà.

Nòrme an sle bevande alcòliche

⁸Nosgnor a l'ha parlaje 'dcò a Aron. A l'ha dije: ⁹“Cand ch'i l'avreve da intré ant la Tenda dël Rëscontr, nì ti nì ij tò fieuj i deuve bèive 'd vin o d'altre bevande alcòliche, s'i veule nen meuire. Costa-sì a l'é na prescrission pèrpetua pèr tute le generassion. ¹⁰Abie l'avertensa ‘d fé bin na distinsion an tra ‘l sàcr e ‘l profan, e tra ‘l pur e l'impur. ¹¹A j'Israelita mostreje bin tute le prescrission che ‘l Signor a l'ha daje pr' ël mojen ëd Mosè”.

La part ëd la vîtima arzervà ai sacerdot

¹²Peui Mosè a l'ha dije a Aron e ai sò doi fieuj ch'a restavo, Eleazar e Itamar: “Pijé vòstra part, cola ch'a l'é vansà da l'offerta ‘d farin-a che ‘l feugh a l'ha consuma an onor ëd Nosgnor. Ampastela sens' alvà e mangela dapara dl'autar, përchè ch'a l'é na còsa santa dël gré pì àut. ¹³Për lòn a venta ch'i la mange ant un leugh sant, përchè ch'a l'é un-a dle part dj' oferte consumà dal feugh an onor ëd Nosgnor. Sto-sì a l'é l'òrdin ch'i l'hai arseivù²⁶. ¹⁴Për lòn ch'a riguarda ‘l pét presentà dè 'dnans ëd Nosgnor e la cheussa arzervà, mangela ant un leugh pur da la mira ritual, vojàutri, ij vòstri fieuj e le vòstre fije. Cola-lì a l'é la porsion che pèr drit a vè speta dij sacrifissi ‘d comunion smonù da j'Israelita. ¹⁵Lor a porteran la cheussa arzervà e ‘l pét ch'as ha da presenté dè 'dnans ëd Nosgnor con la grassa ch'a l'é da fesse brusé dal feugh, përchè i -i ësmon-e dè 'dnans ëd Nosgnor; cole doe part a saran pèr vojàutri e pr' ij vòstri fieuj. Costa-sì a l'é na prescrission pèrpetua, precis coma Nosgnor a l'ha comandà²⁷.

Nòrma special

¹⁶Dòp ëd sòn, Mosè a l'ha cercà e arsercà 'dcò 'l boch ëd ël sacrifissi d'espiaassion pèr ël pecà, e a l'ha trovà che a l'era stàit brusà; antlora a l'é indignasse con Eleasar e Itamar, fieuj dzurvivù d'Aron e a l'ha dije: ¹⁷“Përchè ch'i l'ave nen mangià ant un leugh sacrà la vîtima dël sacrifissi pr' ël pecà? A l'é na còsa santa dël gré pì àut, e a l'é stàita dàita a vojàutri pèr arlevé le colpe dla comunità e fé ‘l rit d'espiaassion an favor ëd lor dè 'dnans ëd Nosgnor²⁸. ¹⁸Vojàutri i l'ave pa portà sò sangh drinta 'l santuari, andova che nopà, i l'avrìe dovù mangé la vîtima, coma che mi i l'avìa ordinave”.

¹⁹Aron a l'ha rësponduje a Mosè:”Varda, d'ancheuj a l'han ësmonù col sò sacrifissi an espiaassion ëd ël pecà e l'olocàust dè 'dnans ëd Nosgnor, peui a l'é ancapitame tut lòn ch'it sas. Donca, s'i l'avèissa mangià la vîtima d'espiaassion ëd ël pecà, sarèi-ne piasùje al Signor?”. ²⁰Cand ch'a l'a sentì costa rispòsta, Mosè a l'é stane pasià.

26 10:12-13 cfr. Levìtich 6:14-18.

27 10:14-15 cfr. Levìtich 7:30-34.

28 Cfr. Levìtich 6:24-26.

11

Bestie pure e impure

¹Nosgnor a l'ha ancora parlaje a Mosé e Aron. A l'ha dije: ²A j'Israelita feje savèj sossì: 'An tra tute le bestie dla tèra i podreve mangene: ³cole ch'a l'han 'l pé forcù, l'ongia s-ciapà e ch'a rumio. ⁴Ma, an tra cole che, combin ch'a l'abio 'l pé forcù o ch'a rumio, i na mangereve pa 'd coste-sì: èl gamel, che combin ch'a rumia, a l'ha pa l'ongia s-ciapà: a l'ha da consideresse nen pur; ⁵èl tasson²⁹ dle rochere che, bele s'a l'é 'n rumiant, a l'ha pa tutun l'ongia chèrpà; ⁶la levr, che, combin ch'a daga l'idèja 'd rumié, a l'ha nen, contut, l'ongia s-ciapà; ⁷èl crin, che, avenda l'ongia forcù, con tut lòn, a rumia pa. ⁸Mangé nen la carn ëd coste bestie nì toché ij sò còrp mòrt. Considerere nen pure.

⁹An tra le bestie ch'a vivo ant l'eva, tant ëd èl mar che dij fium, i peude mangene tute cole ch'a l'han d'aliòte e dè scaje ¹⁰Tute le creature ch'a l'han pa ni d'ale dij pes ni scaje, i l'eva da considerere nen pure. ¹¹Èd coste bestie ch'i-j ten-e pèr detestàbij, i na mangereve pa la carn, e i detestereve ij sò còrp mòrt. ¹²Tute le bestie ch'a vivo ant l'eva e ch'a l'han nì d'aliòte, nì dè scaje, i-j considerereve na còsa detestàbil.

¹³Pèr lòn ch'a l'ha da fé con j'osej, i considerereve detestàbij e iv astnìreve dal mangene èsti-sì: l'òja, l'aghia 'd mar e 'l voltor; ¹⁴èl milan e tute le sòrt ëd farchèt; ¹⁵tute le qualità 'd cornajass, ¹⁶lè struss, la sivìtola, l'ochètta 'd mar e minca sòrt dè sparavé; ¹⁷èl duso, èl cormoran e l'ibis; ¹⁸l'ania cigna, èl pelican e 'l capon-fer; ¹⁹la sigògna e minca sòrt d'airon, l'upia e la rata volòira.

²⁰Tùit j'inset alà ch'a marcio 'd quat piòte a son da consideresse detestàbij. ²¹Tutun, i peude mangé j'inset alà e ch'a marcio 'd quat piòte ch'a l'han darera doi piòte pèr podej sauté pèr tèra. ²²I peude donca mangé le diverse sòrt ëd sautamartin, d'aliòstre, ëd grij e 'd sautarele. ²³Tute j'àutre bòje ch'a marcio pèr tèra, per vojàutri a saran da detestesse.

Èl contat con le caròpe 'd na bestia

²⁴La pèrson-a ch'a l'avrà contat con na bestia a restrà impura an èsti cas-sì: s'a toca na bestia mòrta a restrarà 'mpura fin-a sèira; ²⁵coj ch'a trasporto un-a dè ste bestie mòrte a dovràn lavesse ij vestì e a restran ampur fin-a sèira. ²⁶Pèr lòn ch'a l'ha da fé con le bestie a quatr pé ch'a l'abio nen l'ongia partìa e ch'a rùmio nen, i-j considerereve impur: tuti coj ch'a-j dovèisso toché a restran ampur. ²⁷I considerereve 'dcò 'mpure tute le bestie 'd quatr piòte ch'a marcio an sla pianta dèl pé. Tui coj ch'a dovèisso toché sò còrp mòrt ëd lor a restran ampur fin-a sèira. ²⁸E chi ch'a pòrta un dè ste bestie mòrte a l'avrà da arzenté bin ij vestì e a restrà 'mpur fin-a sèira. I l'avreve da consideré 'mpure coste bestie-sì.

²⁹Dle bes-ciòte ch'a sè struso pèr tèra, i considerereve 'mpure coste-sì: èl trapon, èl rat, e minca sòrt ëd bisse scodlere; ³⁰èl giaròt ëd campagna, èl camaleon, la laserta, la lumassa rablòira, la piovan-a e 'l trapon. ³¹Coste-sì a son, an tra le bes-ciòte ch'a sè struso pèr tèra, cole ch'i l'avreve da considerere 'mpure. Chi ch'a toca un-a dè ste bestie mòrte, a restrà 'mpur fin-a sèira. ³²A restrà 'dcò 'mpur qualsèssia oget ch'a-j tomba ansima un-a 'd coste bes-ciòte mòrte, ch'a sia n'utiss ëd bòsch, ëd vestiari, pel o sach. Col oget-lì a dovrà esse lavà con d'eva, pèr tùit ij mesté ch'as na peussa fé. A sarà pa considerà pur fin-a sèira: apress a sarà pur. ³³Se un-a dè ste bestiòte a casca mòrta andrinta 'n vas ëd tèra, tut lòn ch'a-i é andrinta a restrà 'mpur e 'l tupin a l'avrà da esse s-ciapà. ³⁴Tut èl mangé ch'a l'é stàit prontà con d'eva sversà con un tal vas a restrà 'mpur, e minca na bevanda a restrà 'dcò 'mpura, qualsèssia a sia 'l recipient ch'a l'ha contnilo. ³⁵Tut lòn ch'a l'é tombaje dzora

29 Orig. “השפן”: Na bestia cita ch'as pensa ch'a sia (an latin) èl Hyrax syriacus.

mòrta quaidun-a dè ste bestiòte a sarà da consideresse impur; s'as trata d'un forn o d'un fogon, a l'avrà da esse dësblà. A son ampur e a deuvo esse considerà 'mpur. ³⁶S'as trata 'd n'adoss o 'd na sisterna, visadì n'arzerva d'eva, a seguiterà a d'esse pura, ma chi ch'a na tira fòra la bestòta mòrta a restrà 'mpur. ³⁷Se un-a 'd cole bestiòte a casca mòrta dzora dè smens ch'a l'ha da esse sëmna, lè smèns a rëstrà pur, ³⁸ma s'a l'é dassè 'l gir a d'eva ansima a lè smens pèr cheuslo, e a-i tomba dzora un dè ste bestie mòrte, èl gran i l'avreve da considerelo impur. ³⁹S'a meuir un cap èd bestiam ch'a l'é adat a mangesse, tui coj ch'a tocheran soa caròpa a restran ampur fin-a sèira. ⁴⁰Ch'i ch'a mangia 'd soa carn a dovrà arzenté ij vestiari e a restrà impur fin-a sèira; col ch'ia pòrta via 'l còrp dla bestia venta ch'a lava soe vestimente e a restrà 'mpur fin-a sèira.

Arcapitolassion

⁴¹Le bestiòte ch'a rabasto pèr tèra a deuvo nen esse mangià, pèrchè ch'a son detestabij. ⁴²As peul nen mangiesse 'd coste bestiòte, nì cole ch'a sè struso nì cole ch'a marcio a quat o pì 'd piòte: a son detestabij. ⁴³Buteve pa an condission èd contameneve pèrchè ch'i l'eve tocà coste bestiòte, ch'i sie pa antamnà da lor: i vnirè a d'esse 'mpur.

⁴⁴Pèrchè mi, èl Signor, i son vòst Dé, Conserveve sant e i sareve sant, pèrchè mi i son sant³⁰. Antanmeve pa con gnun-a dè ste bestiòte ch'as rabasto pèr tèra. ⁴⁵Mi i son èl Signor, col ch'a l'ha tirave fòra dal pais d'Egit con èl but d'esse vòst Dé. Esse sant, pèrchè mi i son sant.

⁴⁶Costa-sì a l'é la lege pèr lòn ch'a rësguarda le bestie, j'osej, tute le bestie ch'a vivo e ch'as bogio ant l'eva e tute le bestiòte ch'a sè struso pèr tèra. ⁴⁷Con costa lege i podreve fé na distinsion an tra le bestie pure e impure, an tra le bestie ch'as pseudo mangé e cole ch'a venta pa mangeje.

12

Purificassion èd la pajolà

¹Nosgnor a l'ha ancora parlà a Mosè e a l'ha dije: ²“Parla a j'Israelita e dije: ‘Cand na fomna a buta al mond un cit mas-cc, chila a sarà impura pèr na sman-a, l'istess che ant ij sò cors menstruj. ³Al compisse dèl dì ch'a fà eut, la masnà a sarà sogetà a la sirconcision³¹. ⁴Peui la pajolà a restrà 'ncora a soa ca pèr trantetré dì a purifichesse 'd sò sangh. A l'avrà nen da toché dij ròbe sacrà e a intrerà nen ant èl santuari fin-a ch'a sio compì ij dì 'd soa purificassion. ⁵Tutun, s'a buta al mond na fumela, chila a resterà impura doi sman-e coma ant èl temp èd soe régole e a resterà sessanteses dì a purifichesse 'd sò sangh. ⁶Compì ch'a sio ij dì 'd purificassion pèr un fieul o pèr na fija, a portrà al sacerdot a l'intrada dla Tenda dèl Rëscontr un babero 'd n'ann coma n'olocàust e na colomba o na tórtora an sacrifici d'espiaction. ⁷Èl sacerdot a jè smonrà a Nosgnor e a farà pèr chila 'l rit d'espiaction: parèj a sarà purificà da sò fluss èd sangh. Costa-sì a l'é la lege pèr na fomna ch'a buta al mond un mas-cc o na fumela. ⁸S'a l'ha pa 'd mojen da smon-e na testa 'd cabial, a portrà doi tórtore o doi colombòt: un pèr èl sacrifici complet e l'àutr pèr èl sacrifici espiatòri³². Quand ch' èl sacerdot a l'avrà fàit pèr chila 'l sacrifici d'espiaction a restrà purificà.

30 Cfr. Levìtich 19:2; 1 Pero 1:16.

31 Cfr. Génesi 17:12; Luca 2:21.

32 Cfr. Luca 2:24.

13

Maladiè dla pel

¹Nosgnor a l'ha ancora parlaje a Mosè e a Aron. A l'ha dije: ²“Cand a cheidun a-j seurt n'enfiura, na brossa o na macia bianca dla pel ch'a podrà tratesse d'un cas ëd lebra, chiel-lì a l'ha da esse mnà dal sacerdot Aron o da cheidun dij sò dissident sacerdot. ³Ël sacerdot a l'avrà da esaminé 'l mal: se la pel a presenta n'angav e ij pluch dla part ch'a n'é stàita ciapà a son dventà bianch, as trata d'un cas ëd lebra. Apress che 'l sacerdot a l'avrà fàit la disamina, a diciarerà che cola person-a a l'é pa pura³³.

⁴Ma se la macia bianca an sla pel a smija d'andé pà pì ancreus dla pel midema e che ij pluch a son pa dventà bianch, ël sacerdot a farà sté col-li an isolament për set dì. ⁵Ël dì ch'a fà set a lo esaminerà torna. Se 'l sacerdot a 'rleva che 'l mal a l'ha nen cangià d'aspet nì ch'a l'é nen estendusse për la pel, a farà sté 'l malavi an isolament ancora për set dì. ⁶Passà ch'a sio coj set dì, a l'esaminerà torna. Se la part ciapà a l'ha pèrdù 'l color ch'a l'avìa e a l'é nen estendusse për la pel, ël sacerdot a diciarerà che cola pèrson-a a l'é pura, perchè as trata d'un egzema benign³⁴ e, netià ch'a sio soe vestimente, a restrà pur. ⁷Tutun, se apress che 'l malavi a l'é stàit diciarà pur, l'egzema as estend për la pel, a l'avrà da esse torna presentà al sacerdot ⁸e na farà n'àutra disamina. S'a conferma che an efet ël mal a l'é estendusse për la pel, a lo diciarerà 'mpur, perchè ch'as trata d'un cas ëd lebra.

⁹Cora che cheidun a l'ha na maladià dla pel, a l'avrà da esse mnà dal sacerdot ¹⁰ch'a l'esaminerà. S'a conferma ch'a-i é 'n tumor ëd la pel ch'a dà an sël bianch e ch'as vèdd la carn viva, ¹¹as trata d'un cas ëd lebra crònica³⁵. Ël malavi a sarà diciarà 'mpur dal sacerdot. A ventrà nen ëd tnilo sota oservassion, perchè ch'a l'é impur ëd sicur. ¹²Ma se 'l sacerdot a 'rleva ch'a l'é estendusse n'erussion për tuta la pel ëd ël malavi, fin al pont ëd cheuvrilo da la testa ai pé, daspèrtut ch'as varda, ¹³anlora 'l sacerdot a l'esaminerà; e cand ch'a l'avrà vèddù che la lebra a cheurv tut ël còrp, a diciarerà che 'l malavi a l'é pur. ¹⁴Contut, a la mira ch'a beichèissa da quai banda 'd carn viva, a l'é 'mpur. A l'é 'n cas ëd lebra. ¹⁵Ël sacerdot a esaminerà anté ch'a compariss ëd carn viva e a lo diciarerà impur, perchè ch'a l'é la carn viva ch'a lo rend impur. A l'é 'n cas ëd lebra. ¹⁶Contut, se la carn viva a presenta torna n'aspet ëd pel bianca, ël malavi a 'ndrà a trové 'l sacerdot, ¹⁷ch'a lo esaminerà. Se, an efet, la part ciapà a l'é tornà bianca, a diciarerà ch'a-i é gnun-a 'mpurità ritual. Ël malavi a sarà diciarà pur.

¹⁸Se cheidun a l'ha avù an sla pel un bognon³⁶ e ch'a na sia vari, ¹⁹ma, ant l'istess leu dël bognon a l'é formasse un tumor bianch, opura na brossa bianca-rossa, a l'ha da andé a trové 'l sacerdot, ²⁰ch'a l'esaminerà. Se la part ch'a n'é ciapà a presenta n'angav e la pel a l'é vnùita bianca, a lo diciarerà 'mpur. A l'é 'd lebra ch'a l'é surtià da la cicatriss ëd ël bognon. ²¹Ma se 'l sacerdot ch'a na fà la disanima a rëscontra che la part ch'a n'é ciapà a l'ha gnun pluch bianch, che la cicatriss a forma pa n'angav ant la pel e ch'a l'ha pèrdù 'l color ch'a l'avìa, ël sacerdot a farà sté an isolament ël malavi për na sman-a. ²²Se 'l dì ch'a fa set, ël mal a l'é estendusse për la pel, ël sacerdot a lo diciarerà 'mpur. A l'é 'n cas ëd lebra. ²³Tutun, se la cicatriss as estend pa, as trata mach ëd la cicatriss ëd ël bognon. Ël sacerdot a diciarerà pura cola pèrson-a-lì.

33 O "anfetà".

34 O "bugnon".

35 O "anveterà".

36 O "marsògna".

Brusure

²⁴Cora che cheidun a l'è fasse an sla pel na brusura e, ansima, a-i ven fòra na macia lusenta rossa-bianca, o mach bianca, ²⁵a l'ha da esse esaminà da 'n sacerdot. Se 'l sacerdot a rëscontra che ij pluch ëd la cicatriss a pijo 'n ton bianch e la macia a presenta n'angav, a l'è 'd lebra ch'a l'è formasse ant la brusura. Ël sacerdot a diciarerà impura cola përsón-a. A l'è sicur ch'a l'è 'n cas ëd lebra. ²⁶Tutun, cora che 'l sacerdot ch'a na fà la disàmina a rëscontra che la part ch'a n'è ciapà a l'ha gnun pluch bianch, che la cicatriss a forma pa n'angav ant la pel e ch'a l'ha perdù 'l color ch'a l'avìa, ël sacerdot a farà sté an isolament cola përsón-a përs na sman-a. ²⁷Ël dì ch'a fà set a tornerà a esaminela. S'a rëscontra che l'afession a l'è estendusse përs la pel, a la diciarerà cola përsón-a impura. A l'è 'n cas ëd lebra. ²⁸Se, a l'opòst, la cicatriss a resta a col pòst senza estend-se përs la pel e a l'ha përdù 'l color ch'a l'avìa, as trata d'un tumor ëd brusura. Ël sacerdot a diciarerà pura cola përsón-a përchè ch'as tratava mach ëd la cicatriss ëd na brusura.

Maladie dij cavèj

²⁹Se cheidun, n'òm o na fomna, a l'ha na piaga an testa o an sël menton, ³⁰ël sacerdot a l'avrà da esaminela. Se la pel a presenta n'angav con ël pluch giaun e sutil, a diciarerà cola përsón-a impura. As trata 'd n'afession ëd tignòle ch'a 'taca la testa o 'l menton. ³¹Al opòst, se cora ch'ël sacerdot a fà la disàmina dl'afession ëd tignòle³⁷, a rëscontra che la pel a l'ha gnun angav, ma 'ncora a l'è pa seurtije 'd pluch nèir, ël sacerdot a farà sté cola përsón-a an isolament përs na sman-a. ³²Ël dì ch'a fà set a tornerà a esaminela e, s'a rëscontra che le tignòle a son nen estendusse, nì ch'a-i é 'd pluch giàun, nì che la pel a presenta d'angav, ³³la përsóna ch'a n'è ciapà as raserà la testa, ma nen andova ch'a l'ha le tignòle, e 'l sacerdot a lo farà sté an isolament përs n'àutra sman-a. ³⁴Ël dì ch'a fà set a tornerà a esaminé le tignòle e, s'a rëscontra ch'a son nen estendusse nì che la pel a presenta d'angav, ël sacerdot a diciarerà pura cola përsón-a. Anlora as laverà soe vestimente e a restrà pura. ³⁵Ma se, apress d'esse stàita diciarà pura, as ancòrz che le tignòle a son estendusse përs la pel, ³⁶ël sacerdot a l'esaminerà n'àutra vira, e se le tignole a son estendusse an efet përs la pel, a l'avrà gnanca da serché la giaunissa dël plagi, përchè a l'è ciàir che cola përsón-a a l'è impura. ³⁷Se, a l'opòst, le tignòle a son restà localisà 'd manera visibil e a son sortije 'd pluch nèir, a l'è che 'l mal a lé nen dventà pes. Cola përsón-a a l'è pura, e parèj a la diciarerà 'l sacerdot.

Erussion benigna dla pel

³⁸Ant n'òm o na fomna, cora ch'a-j seurto ant la pel tante macie bianche, ³⁹ël sacerdot a-j examinerà. S'a rëscontra che le macie a presento 'n ton bianch spalì, a veul dì ch'as trata mach d'egzema dla pel. Cola përsón-a a l'è pura,

Plata

⁴⁰Se n'òm a perd ij cavèj e a dventa plà, a l'è pur. ⁴¹S'a-j casco ij cavèj da la part ëd la front e a resta mes plà, a l'è dcò pur. ⁴²Ma se ant la part plà dla testa, darera o dë 'dnans, a seurt na piaga 'd color bianch e ross, a veul dì che an costa part a l'è an camin a formesse n'afession ëd lebra. ⁴³Ël sacerdot a l'esaminerà e, s'a rëscontra che 'l mal a presenta n'anfiamassion bianca o rossa dë dzura dël crani o da la part ëd la front, ch'a smija a n'afession lebrosa dla pel, ⁴⁴a veul dì che cola përsón-a a l'è lebrosa. Ël sacerdot a lo diciarerà impur. A l'ha la lebra dla testa.

Nòrme a riguard dij lebros

⁴⁵Col ch'a l'è malavi 'd lebra a l'ha da porté na vestimenta s-ciancà e la testa dësquatà; as quatrà la barba e a crijerà: "Mi i son impur! Mi i son impur!". ⁴⁶Damentre ch'a-j dura 'l mal a sarà impur da la mira ritual. A l'ha da stess-ne da sol, fòra dal campament.

37 O "ëd rògna".

Lebra dij vestiari

⁴⁷Cora ch'a compariss n'antamnura³⁸ an s' un vestì 'd lan-a o 'd lin, ⁴⁸un tèssù, na maja, ed lin o 'd lan-a, n'oget ed pel o calsessia àutra còsa 'd coram, ⁴⁹se la macia a l'é vèrda o rossa an sèl vestì o an sèl coram, a l'é n'antamnura 'd mofa³⁹ e a l'avrà da esse esaminà dal sacerdot. ⁵⁰Èl sacerdot a na farà la disàmina e a lo tnrà isolà pèr na sman-a. ⁵¹Èl dì ch'a fà set a esaminerà torna l'antamnura. Se l'afession a l'é spantiasse an sèl vestì, an sèl tèssù, an sla maja, o an sù calsessia àutra còsa 'd pel, a l'é na macia 'd mofa malegna e col oget a l'é impur. ⁵²Pèr lòn, èl vèstì, èl tèssù o la maja 'd lan-a o 'd lin, o calsessia oget ed pel ch'a l'àbia costa antamnura, a l'ha da esse brusà. ⁵³Tutun, se 'l sacerdot a rëscontra che l'antamnura a l'é nen èslargasse, ⁵⁴a farà netié 'l leugh ed l'antamnura e a lo tnrà isolà pèr n'àutra sman-a. ⁵⁵Apress a tornerà a esaminé l'antamnura netià. S'a rëscontra che l'antamnura, combin ch'a sia nen èslargasse, a l'ha nen cangià d'aspet, l'oget a l'é impur e as ha da bruselo, tant se la mofa as presenta ant èl drit e ant l'anvers. ⁵⁶Se 'l sacerdot a rëscontra che l'antamnura, apress d'esse stàita netià, a l'é sbiajà, a l'avrà da s-cianché via cola part ed èl pann, o dla pel, dèl tèssù o dla maja. ⁵⁷E se peui a dovèissa ancora sauté fòra, a l'é che 'l mal a séguit a a vive: col oget as s'avrà da brusé. ⁵⁸A l'opòst, se apress d'esse stàit netià, l'antamnura a l'é sparià dal vèstì, dal tèssù, da la maja o da l'oget ed pel, ch'as lo lava na vira 'd pì e a sarà purificà. ⁵⁹Costa-sì a l'é la lege riguard a le antamnure 'd mofa ch'a comparisso ant un vèstì 'd lan-a o 'd lin, an s'un tèssù o na maja, o an sù calsessia oget ed pel, e ch'a pèrmet ed diciarela pura o impura.

14

Purificassion legal dij malavi dla pel

¹Nosgnor a l'ha torna parlaje a Mosè. A l'ha dije: ²“Costa-sì a l'é la lege ch'a riguarda la pèrson-a ch'a l'é stàita dicierà lebroza, èl dì ch'as presenta al sacerdot⁴⁰ pr' esse purificà. ³Èl sacerdot a seurtirà fòra dal campament e a la esaminerà. S'a rëscontra che la lebra a l'é sparià, ^{4a}comanderà 'd pijé pèr la pèrson-a ch'a l'ha da purifichesse doi oslin⁴¹ viv ch'a sio pur, ed bòsch ed séder, ed lan-a tenzua dè scarlata e d'issop. ⁵Èl sacerdot a darà ordin ed dësgorzene un ansima a 'n grilèt ed tèra dzora d'eva viva 'd sorgiss. ⁶Peui a ciaprà l'oslin viv, èl bòsch, èl pann e l'issop, e a-j mojerà ant èl sangh ed l'àutr passaròt che a l'era stàit sgorzà an sl'eva viva. ⁷Set vire a farà aspersion dèdzor' a la pèrson-a che a l'ha da esse purificà da la lebra, e apress d'avèj diciarala pura, a lass-rà andé liber pèr la campagna l'oslin viv. ⁸La pèrson-a ch'as purifica a l'avrà da lavesse soe vestimente ant l'eva, as raserà tuit ij pluch ed èl còrp, as lavrà ant l'eva, e a sarà pur; peui a intrerà ant èl campament, ma a dovrà sté ancora na sman-a fòra 'd soa tenda. ⁹Ant èl dì ch'a fà set as tosonerà torna tuit ij pluch: dij cavèj, dèl menton, ed j'euj e dèl rest ed èl còrp. Peui a farà un bagn arsentand sò vestiari. Anlora a restrà pur.

¹⁰Èl dì ch'a fà eut a smonrà doi babero ch'a l'abio gnun difèt e, coma n'oferta, neuv chilo ed fior ed farina ampastà d'euli e, ed pì, un quart ed liter d'euli. ¹¹Èl sacerdot ch'a celebra la sirimònia 'd purificassion a presentrà la pèrson-a ch'a l'é purificà e tute coste oferte dè 'dnans ed Nosgnor, a l'intrada dla Tenda dèl Rëscontr. ¹²Apress, èl sacerdot a pijerà un dj'agnej destinà al sacrifici 'd riparassion ansema a 'n quart ed liter d'euli, e a-j smon-rà dè 'dnans ed Nosgnor. ¹³Peui a sgorzrà 'l babero ant èl leugh sacrà anté ch'a sè sgorzo le vittle dèl sacrifici pr' èl pecà pèrchè l'oferta pr' èl pecà a l'é dèl sacerdot, parèj tanme l'oferta pr' èl pardon: tut sòn a l'é sant dèl gré pì àut, e a speta al sacerdot.

38 O “macia”, “macia 'd mofa”, “macia 'd lebra”.

39 O “ed lebra”.

40 Cfr. Matè 8:4; March 1:44; Luca 5:14; 17:14.

41 O “doi passaròt”.

¹⁴Fàit ch'a sia lolì, òl sacerdot a ciaprà 'd sangh èd la vitima oferta coma riparassion èd la colpa e a n'onzrà 'l lov dj'oria d drita 'd col ch'a l'é stàit purificà, 'l pòles e 'l di gròss èd òl pé, tuit e doj èd drita. ¹⁵Peui a pijerà l'euli e a lo vèrsrà an sla parmela dla man mancin-a. ¹⁶Èl sacerdot a mojerà sò dil mostrareul e a farà set aspersion d'euli dè 'dnans èd Nosgnor. ¹⁷Con l'euli ch'a-j resta an man a onzrà 'l lov dl'orija 'd drita e an sèl dil gròss sèmper èd drita, pròpi andova ch'a l'era già stàit butà 'l sangh èd òl babero. ¹⁸Lòn ch'a-j restrà dl'euli drinta a soa parmela a lo butrà an sla testa 'd la pèrson-a ch'a l'é purificà, e apress a farà 'l rit d'espiaassion dè 'dnans èd Nosgnor. ¹⁹Èl sacerdot a smonrà òl sacrificiss pr' òl pecà e, a la pèrson-a ch'a l'é purificà, a-j farà torna 'l gest ritual dl'espiaassion. Fàit lòn, a sgorzerà la vitima dl'olocàust. ²⁰Èl sacerdot a smonrà 'l sacrificiss complèt e l'oferta 'd farin-a an sl'autar. Parèj òl sacerdot a farà l'espiaassion pèr col ch'a l'é purificà, e col-lì a restrà pur.

²¹Se la pèrson-a ch'a l'é purificà a l'é pòvra e a l'ha pa ij mojen pèr provèdde a tut sòn, ch'a ciapa mach n'agnel pèr smonlo coma na vitima 'd riparassion, ansema a tre chilo 'd fior èd farin-a ampastà con d'euli pèr l'oferta e 'd pì un quart èd liter d'euli. ²²Ch'a ciapa 'dcò doe cite tórtore o doi colombòt, conform a lòn ch'a podrà smon-e. Dij doi un a sarà pr' òl pecà e l'àutr pèr l'olocàust. ²³Èl di ch'a fà eut, a porrà coste oferte al sacerdot pèr soa purificassion a l'intrada dla Tenda dèl Rèscontr, dè 'dnans èd Nosgnor. ²⁴Èl sacerdot a pijerà l'agnel destinà al sacrificiss 'd riparassion ansema al quart èd liter d'euli, e a lo smonrà dè 'dnans èd Nosgnor. ²⁵Apress, a sgorzrà l'agnel èd òl sacrificiss 'd riparassion, a na pijerà 'l sangh e a onzrà 'l lov dl'orija 'd drita, òl dil gròss èd òl pé 'd drita 'd la pèrson-a ch'a l'é purificà. ²⁶Nopà, an sla parmela dla man gàucia, a-i darà 'l gir tut l'euli, ²⁷e con òl dil èd èsoa man drita a farà n'aspersion dl'euli che a l'è an soa man mancin-a, set vire dè 'dnans èd Nosgnor. ²⁸Con l'euli ch'a-j resta an soa parmela a onzrà 'l lov dl'orija 'd drita, òl pòles èd la man drita e l dil gross èd òl pé 'd drita 'd la pèrson-a ch'a l'é purificà, l'é a di, j'istess leugh anté che anans a l'avìa onzù con òl sangh dl'agnel smonù ant òl sacrificiss 'd riparassion. ²⁹L'euli che ancora a l'ha an man, a lo vèrserà dzora dla testa 'd la pèrson-a ch'a l'é purificà e apress a farà òl rit d'espiaassion dè 'dnans èd Nosgnor. ³⁰Peui, òl sacerdot a ciaprà un-a dle tórtore o un dij colombòt conform a lòn ch'a l'avrà podù porté. ³¹Èd lòn ch' a l'avrà podù provèdde, un a sarà pèr òl pecà, e l'àutr pèr l'olocàust, con l'oferta 'd farin-a; pèrparèj che 'l sacerdot a farà la propissiaassion dè 'dnans èd Nosgnor pèr la pèrson-a ch'a l'é purificà. ³²Costa a l'é la lege pèr la pèrson-a ch'a l'era stàita diciarà lebroza e ch'a l'ha pa ij mojen pèr smon-e lòn ch'a l'é prescrit pèr soa purificassion.

La mofa ant le ca

³³Nosgnor a l'ha torna parlaje a Mosè e a Aron. A l'ha dije: ³⁴“Cora ch'i sareve intrà ant òl pais èd Canan che mi iv dago an proprietà, se mi i faso seurte n'antamnura 'd mofa⁴² an na chèica ca 'd col pais ch'a sarà 'l vòstr, ³⁵òl padron èd ca a 'ndrà a trové 'l sacerdot e a-j farà savèj che a soa ca as vèdd coma n'antamnura. ³⁶Anlora 'l sacerdot a comandrà dè sgombré prima la ca, anans che chiel a-i intra pèr esaminé l'antamnura; parèj ch'a-i sia gnun arzigh che tut lòn ch'a j'é ant la ca a diventa 'mpur. Apress a-i intrerà 'l sacerdot. ³⁷Se cora ch'a fà la disamina dla ca, òl sacerdot a rèscontra ch'a-i é 'd macie an sle muraje dla ca an fòrma 'd cite tampètte ch'a tiro an sèl verd o an sèl ross e ch'a sio pì ancreuse dèl mur, ³⁸òl sacerdot a 'ndrà fin-a a la pòrta e a seurtirà da cola ca fasendla saré pèr na sman-a. ³⁹Èl di ch'a fà set, a-i tornerà pèr fé na neuva disamina e, s'a 'rmarca che l'antamnura a l'é spantiasse pèr le muraje dla ca, ⁴⁰a ordinerà 'd rancheje le pere antamnà e 'd campeje fòra dla sità ant un leugh impur. ⁴¹Chiel a farà 'dcò ras-cé j'arissadure dla ca 'd drinta e tut d'antorn e a l'avrà soen che tut l'ariss ras-cià a sia campà 'nt òl leugh ampur fòra dla borgià. ⁴²Peui a ciaprà d'àutre pere e as butran al pòst d le prime, e tuta la ca a sarà arissà con èd material neuv. ⁴³Tutun, se l'antamnura a torna a d'ampesté la ca, dòp d'avèj rimpiaass le pere e apress d'avèj ras-

42 O “lebra”.

cià e torna antonacà la ca, ⁴⁴anlora a andrà dal sacerdot cha l'avrà da esaminela torna. S'a vèdd che 'l mal a l'é estendusse pèr la ca, as trata 'd n'antamnura corosiva⁴³. La casa a l'é 'mpura. ⁴⁵Anlora as drocherà la ca: le pere, èl bòsch e tuta la carpenteria e soa arissadura a sarà trasportà ant un leugh ampur, fòra da la borgià. ⁴⁶Se cheidun a dovèissa intré ant na tal ca 'ntant ch'a dura 'l temp èd l'esclusion, chiel-lì a sarà 'mpur fin-a a sèira. ⁴⁷La pèrson-a ch'a deurm e a mangia ant na ca pèrparèj a l'avrà da lavesse soe vestimente. Èdcò chi ch'a dovèissa mangé an cola ca a arzentrà sò vestiari. ⁴⁸A l'opòst, se 'l sacerdot, cora ch'a intra ant la ca e a l'esamina, a rèscontra che, apress d'avèila ancaussinà, èl mal a l'é pa nen estendusse, a diciarerà pura la ca, pèrchè 'l mal a l'é dèsparì.

⁴⁹Pèr èl rit èd purificassion èd la ca, èl sacerdot a pijerà doi oslin, èd èl bòsch èd séder, èd lan-a tensua dè scarlata e d'issop. ⁵⁰A sgorzerà un dj'oslin ansima a 'n vas èd tèra ampinià d'eva corenta. ⁵¹A ciaprà peui èl bòsch èd séder, l'issop, la lan-a tensua dè scarlata, e l'oslin viv, e a mojerà tut ant èl sangh dl'oslin sgorzà ansima a l'eva corenta e a na farà set aspersion èd la ca. ⁵²A purificarà, donca, la ca con èl sangh dl'oslin e l'eva corenta, con l'oslin viv, èl bòsch èd séder e la lan-a tensua dè scarlata. ⁵³A lasserà peui andé l'oslin viv pèrchè ch'a vola liber pr' ij camp, fòra dla borgià. Apress a farà 'l rit d'espiassion pèr cola ca, e a restrà pura.

Arcapitolassion

⁵⁴Costa-sì a l'é la lege pèr le diverse sòrt d'antamnure 'd lebra e 'd tignòle, ⁵⁵pèr j'antamnure 'd mofa dij vèstì e dla ca, ⁵⁶pr' ij tumor, ij bognon e le bròsse lùcide; ⁵⁷con èl but èd podèj determiné cand che le pèrson-e e le còse a son ampure o pure. Costa-sì a l'é la lege riguard èd le diverse sòrt d'antamnure.

15

Pèrdite seminaj e mèstruassion

¹Nosgnor a l'ha 'ncora parlaje a Mosè e Aron. A l'ha dije: ²“Parlé a j'Israelita e dije: ‘Se n'òm a seufr dè scol o 'd polussion, a l'é impur dla mira ritual. ³Ant èl cas èd pèrdita 'd giuss l'òm a sarà an condission d'impurità ritual l'istess che sò fluss a scor che cand ch'a l'arten.

⁴Èl let anté ch'as cogia col ch'a patiss dè sto mal a l'é impur, e l'istess andova ch'as seta. ⁵Tuti coj ch'a toco sò let a l'avran da netiesse soe vestimente 'd lor e a saran impur fin-a sèira. ⁶Chi ch'as seta dzura a cheicòsa andova ch'a l'é setasse st'òm, a l'avrà da netiesse soa vestimenta con d'eva e chiel istess a restrà impur fin a sèira. ⁷Dl'istessa manera chi ch'a toca cheidun ch'a patiss dè sto mal a l'avrà da lavesse la vestimenta, a la laverà con d'eva e chiel istess a restrà impur fin-a sèira. ⁸Se col ch'a patiss èd pèrdite seminaj a dovèissa spuvé ansima na pèrsona ch'a l'é pura, sta-sì a l'avrà da netiesse la vestimenta, a la laverà con d'eva e a restrà impur fin-a sèira. ⁹Nen mach lòn, ma tute le sele andov' a sia setasse col ch'a patiss èd pèrdite seminaj a son èdcò impure. ¹⁰Tuti coj ch'a toco cheicòsa ch'a sia staie dzura col ch'a patiss dè sto mal, a restrà impur fin-a sèira, Chi ch'a l'avèissa da trasporté cole ròbe a l'avrà da netiesse sò vestiari, a lo laverà con d'eva e chiel istess a restrà impur fin a sèira. ¹¹Se un a dovèissa esse tocà da un malavi dè sta sòrt senza ch'a sia lavasse le man, a netierà ij sò vèstì, a-j laverà con d'eva e chiel medésim a restrà impur fin-a sèira. ¹²Un vas èd teracheuita tocà da chi a patiss èd pèrdita seminal a ventrà s-ciapelo; ma s'a l'é 'd bòsch, a l'é da lavesse da bin con d'eva.

43 O “ch'a rusia”.

¹³Ant ël moment che 'l malavi dè scol as sentirà varì, a l'avrà da conté set di da soa varision, peui as netierà ij sò vestì, a-j laverà con d'eva corenta e chiel medèsim a sarà considerà pur. ¹⁴Èl dì ch'a fà eut, a ciaprà doi tórtore o doi colombòt con chiel e as presentrà da Nosgnor a l'intrada dla Tenda dèr Rëscontr e a-j darà al sacerdot. ¹⁵Èl sacerdot a smonrà un dj'oslin com un sacrifici pr' ël peccà, e a smonrà l'àutr an olocàust. Èl sacerdot a farà an favor ëd chiel dè 'dnans ëd Nosgnor ël rit d'espission për la pèrdita seminal.

¹⁶Cora che n'òm a l'ha na polussion, a dovrà lavesse tut antreggh con d'eva e a restrà impur fin-a sèira. ¹⁷S'a l'é cascaje 'd liquid seminal dzura qualsëssia vestimenta o pel, a l'avran da esse lavà con d'eva, e a restran impur fin-a sèira.

¹⁸Na fomna e n'òm ch'a l'àbio avù 'n rapòrt an presensa d'efussion seminal, a dovràn lavesse con d'eva tuit e doi e a restran impur fin-a sèira.

¹⁹Cora che na fomna a l'avrà sò flux ëd sangh, a restrà impura për set dì; tuti coj ch'a la toco a restran impur fin-a sèira. ²⁰Tut andova ch'a sarà cogiasse durant soe mëstruassion, a restrà impur. ²¹Col ch'a dovèissa tochene 'l let, a l'avrà da netiesse ij vestì, a-j laverà con d'eva e chiel medèsim a restrà impur fin-a sèira. ²²Tuti coj ch'a dovèisso toché cheicòsa andova che chila a l'é setasse, a l'avrà da netiesse ij vestì, a-j laverà con d'eva e chiel medèsim a restrà impur fin-a sèira. ²³Se cheidun a toca na còsa qualsëssia ch'a sia stàita dzura dël let o cadrega anté la fomna a l'é setasse, pr' ël fàit d'avèilo tocà a restrà impur fin-a sèira. ²⁴Se n'òm as cogia con chila, la fomna a-j trasmètrà l'impurità 'd soa mëstruassion, a restrà impur për ij set dì e 'dcò a renderà impur un let qualsëssia anté chiel as cogia.

²⁵Cora che na fomna a perd ëd sangh për vaire dì, fòra dël temp ëd soe mëstruassion, o cora che la pèrdita a dura pì dël temp ch'a l'é 'd nòrma, a restrà impura për tut ël temp ëd sò flux ëd sangh, l'istess coma quand a l'ha soe mëstruassion e ²⁶tuit ij let andoa ch'as cogia, o tute le cadreghe anté ch'a seta mentre ch'a dura la pèrdita 'd sangh. ²⁷Tuti coj ch'a dovèisso toché coste ròbe a restran impur; a l'avran da netiesse ij vestì, a-j laveran con d'eva e lor medèsim a restran impur fin-a sèira.

²⁸Cand che 'l flux ëd sangh a sarà chità, chila a conterà set dì për purifichesse. ²⁹Èl dì ch'a fà eut, chila a pijerà doi tórtore o doi colombòt⁴⁴ e a-j portrà al sacerdot ant l'andron dla Tenda dël Rëscontr, ³⁰Èl sacerdot a smonrà un dj'oslin coma sacrifici pr' ël peccà e a smonrà l'àutr an olocàust. Apres, a farà an favor ëd chila, dè 'dnans ëd Nosgnor, ël rit d'espission për l'impurità 'd sò flux ëd sangh.

³¹A l'é parèj che j'Israelita a saran separà da soe impurità e andran pa a meuire për lòn an contaminand mè tabernàcol ch'a l'é an mes ëd lor. ³²Costa-sì a l'é la lege a riguard ëd l'òm ch'a l'ha na polussion ch'a lo renda impur; ³³dle mëstruassion ëd la fomna, dle pèrdite seminaj dl'òm o le pèrdite 'd sangh dla fomna, a riguard ëd l'òm ch'as cogia con na fomna ch'a sia an condission d'impurità ritual.

16

Èl gran' dì dl'Espission

¹Apres ëd la mòrt dij doi fieuj d'Aron, ch'a son mòrt mentre ch'a smonìo a Nosgnor n'oferta nen lécita⁴⁵, Nosgnor a l'ha parlaje ancora a Mosè. ²Nosgnor a l'ha dije: “Fà savèj a tò frel Aron ch'a

⁴⁴ Cfr. Levìtich 1:14 e dzortut 5:7-10.

⁴⁵ Cfr. Surtìa 33:14-15; Levìtich 9:24-10:2.

intra nen cand ch'a jè smija bin ant ël Leu santissim⁴⁶, dèdlà dël Vel, dè 'dnans ëd ël Coèrcc ëd ël Përdon ch'a-i é dzora dl'Érca, dèsnò ant ël moment che mi i manifesto mia presensa ant la nivola dzora dël Coèrcc ëd l'Érca, chiel a podrìa meuire⁴⁷.

³A l'é parèj che Aron a podrà intré ant ël Leu Santissim: a ciaprà un vailèt dè strop già pront e un moton pèr smonlo an sacrificiss pr' ël pecà⁴⁸. ⁴As butrà adòss la tònica sacrà 'd lin e, da sota, le braje 'd lin, as sandrà dla s-cirpa 'd lin, e a porirà an sla testa 'l turbant ëd lin. As trata 'd vestimente sacrà e, pèr lòn, as jè butrà a còl apress d'avèj lavasse 'l còrp con d'eva.

⁵Da part ëd la comunità dj'Israelita a arseivrà doi boch giovo destinà al sacrificiss pr' ël pecà e un moton destinà a l'olocàust. ⁶Aron a smonrà un vailèt an sacrificiss pr' ij sò pecà, e parèj a farà l'espiaassion pèr chiel e pèr soa famija. ⁷Peui a ciaprà ij doi boch e a-j presentrà dè 'dnans ëd Nosgnor, a l'intrada dla Tenda dël Rëscontr. ⁸Apress Aron a camprà le sòrt pèr savèj qual ch'a sìa, dij doi boch, col ch'a sarà pèr Nosgnor e col pèr Asasel. ⁹Aron a ciaprà 'l boch ch'a l'é tocà a Nosgnor, e a lo smonrà an sacrificiss pr' ël përdon dij pecà⁴⁹. ¹⁰Peui a presentrà viv dè 'dnans ëd Nosgnor ël boch ch'a l'é tocà a Asasel, pèr fé dzora 'd chiel ël rit d'espiaassion, anans d'anviarelo a Asasel, ant ël desert.

¹¹Aron, donca, a smonrà sò vailèt coma 'n sacrificiss pr' ël pecà, e parèj a farà l'espiaassion pèr chiel e pèr soa famija. A sgorzrà sò vailèt an sacrificiss pèr ij sò pecà. ¹²Apress a 'mpinirà un turìbol con ëd brasa ciapà da l'autar situà dè 'dnans ëd Nosgnor e doe brancà d'ancens aromàtich an pòer e tut a sarà portà dèdlà dël Vel intern. ¹³Ambelelà, dè 'dnans ëd Nosgnor, a camprà l'ancens dzora dla brasa, pèrché la nivola d'ancens a quata 'l Coèrcc ëd ël Përdon ch'a-i é dzora dl'Érca dl'Aleansa. Parèj ch'a-i sarà gnun privo che Aron a meuire. ¹⁴Peui a pijerà dël sangh ëd ël vailèt e con ël dil a na farà n'aspersion an facia dël fianch oriental ëd ël Coèrcc ëd ël Përdon, e set aspersion danans.

¹⁵Apress ëd lòn a sgorzrà 'l boch ëd ël sacrificiss pr' ij pecà dël pòpol e na porirà 'l sangh darera dël Vel intern, e a farà l'istess con ël sangh ëd ël vailèt, valadì, a farà n'aspersion dè sto sangh dzora e dè 'dnans ëd ël Coèrcc ëd ël Përdon⁵⁰. ¹⁶A l'é parèj ch'a farà l'espiaassion, tirandje fòra dël Leu Santissim, ëd tute j'impurità, j'infedeltà e ij pecà dj'Israelita. L'istess a farà con la resta dla Tenda dël Rëscontr, ch'a l'é an mes ëd lor, ëd soe impurità 'd lor.

¹⁷Dal moment che Aron a sarà intrà ant ël Leu Santissim pèr fé 'l rit d'espiaassion, fin-a a cand ch'a na seurirà, a dovrà essie gnun d'àutri ant la Tenda dël Rëscontr. Cora che Aron a l'avrà fàit l'espiaassion pèr chiel e pèr soa famija, e pèr tuta la comunità d'Israel, ¹⁸a seurirà da la Tenda anvers l'autar, butà dè 'dnans ëd Nosgnor, e a farà 'l rit d'espiaassion pèr l'autar. A ciaprà dël sangh ëd ël vailèt e dël boch e a na onzrà ij quat canton dl'autar. ¹⁹Apress a farà con ël dil set aspersion ëd sangh dzora dl'autar. Parèj a lo purificrà da j'ampurità dj'Israelita e a-j renderà torna sò caràter sacrà.

46 Cfr. Surtìa 26:33-34.

47 Cfr. Ebréo 6:19.

48 Cfr. Ebréo 9:7.

49 La significassion dël termin ebraich אָסֵל (asasel, quatr vire ant ël Testament vej e tute an èsto capito) a l'é motobin debatù. (1) "ël cravon ch'as na va", o "buch emissari" "bon ch'a paga pèr tuti". Costa significassion a s'adata bin con la pràtica 'd mandé via 'l boch ant ël desert carìa da la mira ritual dij nòstri peccà; (2) l'idèja astrata "d'èspiaassament complèt", "slontanament"; (3) l'indicassion geogràfica dël pòst anté ch'a l'era mandà 'l boch; (4) "ël dominator demònich dël desert". Tutun, se sossi a l'é 'l cas, a-i é gnun-a intension ant ël test ëd "pasié 'd demòni". Èl but a l'é dè slontané l'impurità e 'l peccà da la comunità pr' evité d'ofende Nosgnor e patine la conseguense.

50 Cfr. Ebréo 9:12.

²⁰Cora che Aron a l'avrà terminà 'l rit d'espiazzion ed el Leu Santissim, dla Tenda dël Rëscontr e dl'autar, as farà portè 'l boch viv. ²¹Aron a-j butrà le doi man dzora dla testa e a confess-rà tute le colpe, j'infedeltà e ij pecà dij fieuj d'Israel. A saran parèj posà dzora dla testa dël boch. Apres, el boch a sarà mnà ant el desert, portà da n'òm ch'a-j sarà dàita costa comission. ²²El boch a portrà donch ansima 'd chiel tute le colpe d'j'Israelita ant na tèra 'd desolazzion.

Cora ch'a l'avrà ancaminà 'l boch ant el desert, ²³Aron a intrerà ant la Tenda dël Rëscontr, as gavrà coj parament ed lin ch'a l'avà butassje adòss pèr intré ant el Leu Santissim e a-j lassrà ambelelà⁵¹. ²⁴As lavrà torna con d'eva ant un leugh sacrà. Peui, arpijàite soe àutre vestimente, a seurtrà fòra pèr smon-e sò olocàust e l'olocàust ed el pòpol; a farà l'espiazzion pèr chiel e pr' el pòpol, ²⁵e a brusrà dzora dl'autar la grassa dle vùtime oferte coma 'n sacrifici pr' el pecà.

²⁶L'òm ch'a l'avrà portà 'l boch a Asasel as lavrà le vestimente, a netierà con d'eva chiel medésim, e parèj a podrà intré torna ant el campament. ²⁷El vailèt e 'l boch ofert coma 'n sacrifici pr' el pecà, con el sangh ch'as l'avrà fàita l'espiazzion a l'interior ed el Leu Santissim, a saran portà fòra dal campament e a na brusrà la pel, la carn e j'escression⁵². ²⁸L'òm ch'a l'é fidaje l'ancombensa 'd bruseje, as laverà ij sò vestì, as netierà con d'eva chiel medésim, e parej a podrà torna intré ant el campament.

²⁹Sto-sì a sarà per vojàutri, ij nativ israelita, coma pèr ij foresté ch'a stan con vojàutri, un precèt pèrpetuo: ant el dì ch'a fà des dël mèis ch'a fà set, i fareve digiun e gnun travaj. ³⁰An col dì-lì a faran an vòst favor el rit d'espiazzion ch'av purifica: an col dì-lì i sareve purificà da tuit ij vòstri pecà dè 'dnans ed Nosgnor. ³¹A sarà pèr vojàutri un gran dì d'arpòs⁵³, un dì 'd digiun. I osservereve costa prescrizzion an pèrpetuo.

³²L'espiazzion a sarà fàita dal sacerdot ch'a l'é stàit onsù e consacrà pèr succede a sò pare coma 'n gran sacerdot. Chiel as butrà adòss le vestimente sacrà 'd lin, ³³pèr fé l'espiazzion ed el Leu Santissim, dla resta dla Tenda dël Rëscontr e dl'autar, e 'dcò pèr fé l'espiazzion an favor dij sacerdot e pèr tut el pòpol ch'a forma la comunità d'Israel. ³⁴I l'avreve d'osservé an pèrpetuo costa prescrizzion: na vira a l'ann i selebrereve l'espiazzion pèr tuit ij pecà dj'Israelita. Anlora a l'é fasse parèj coma che Nosgnor a l'avà comandaje a Mosè⁵⁴.

17

Nòrme a riguard ed el sangh

¹Nosgnor a l'ha parlaje ancora a Mosè. A l'ha dije: ²“Fà savèj a Aron, ai sò fieuj e a tuti j'Israelita costi comandament: ³Se n'Israelita a sacrifica un tòr, un babero o na crava, drinta o fòra dël campament, ⁴e a lo pòrta pa a l'intrada dla Tenda dël Rëscontr, pèr presentelo coma n'oferta a Nosgnor dè 'dnans ed sò Tabernacol, na tal pèrson-a a l'avrà la colpa d'avèj vèrsà 'l sangh ed n'esse vivent e a sarà bandì da sò pòpol. ⁵Parèj, donca, j'Israelita a l'han da porté al sacerdot le bestie ch'a sacrifico ant el camp, e a l'han da smonje a Nosgnor coma 'n sacrifici 'd comunion, a l'intrada dla Tenda dël Rëscontr. ⁶El sacerdot a farà n'aspersion ed sangh a l'autar ed Nosgnor, a l'intrada dla Tenda dël Rëscontr, e a-i farà brusé la grassa coma n'oferta d'odor agreàbil a Nosgnor.

51 Cfr. Ezechiel 44:19.

52 Cfr. Ebréo 13:11.

53 O “tanme 'n Saba”.

54 16:29-34 cfr. Levìtich 23:26-32; Nùmer 29:8-11.

⁷Ch'a smon-o mai pì 'd sacrifici a d'idoj a forma 'd boch⁵⁵ pèr fé peui 'd prostitussion darera a lor. Costa-sì a l'é pèr vojàutri e pèr tute le generassion ch'a vniran na prescriission pèrpètua.

⁸Se n'Israelita o 'n foresté ch'a l'ha residensa an tra 'd vojàutri a smon-a n'olocàust o n'àutr sacrifici, ⁹e a porta pa la bestia a l'intrada dla Tenda dël Rëscontr coma n'oferta a Nosgnor, col òm a sarà bandì dal pòpol d'Israel.

¹⁰Se n'Israelita o 'n foresté ch'a stà con vojàutri a mangia 'l sangh ëd qualsëssia bestia, mi 'm buto contra 'd chiel e i lo bandirai da sò pòpol⁵⁶. ¹¹Pèrchè la vita 'd tuti j'esse vivent a stà ant ël sangh. Mi i l'hai acordave 'd vèrsé 'l sangh dzora dl'autar pèrchè a fasa l'espiaission an favor ëd vòstre vite: ël sangh a pèrmet ëd fé n'espiaission pèrchè smon-e 'd sangh a l'é smon-e 'd vita⁵⁷. ¹²Pèr lòn i l'hai dije a j'Israelita: 'Gnun ëd vojàutri e gnanca ij foresté ch'a vivo an mes a vojàutri a podran mangé 'd sangh'.

¹³Se n'Israelita o 'n foresté ch'a stà ansema a vojàutri a cassa n'animal o na bestia ch'as peul mangesse, ch'a na vèrsa 'l sangh e peui ch'a quata tut con ëd tèra. ¹⁴Pèrchè la vita 'd tuti j'esse vivent a stà an sò sangh; pèr lòn i l'hai dije a j'Israelita: 'Mangé pa 'd sangh ëd gnun-a bestia, pèrchè la vita 'd tuti j'esse vivent a sta ant ël sangh. Col ch'a dovèissa mangene a sarà bandì dal pòpol d'Israel.

¹⁵Se cheidun, ch'a sia n'Israelita o 'n foresté, a mangia la carn ëd na bestia ch'a sia mòrta daspèrchila, o fàita a tòch da 'd bestie servaje, a l'avrà da netiesse ij vestì, as laverà con d'eva chiel istess e a restrà impur fin-a sèira. Apress a sarà pur. ¹⁶S'a dovèissa nen lavesse ij vestì, e gnanca chiel istess, a porrà 'l pèis ëd soa colpa.

18

Relassion sessuaj proibè

¹Nosgnor a l'ha parlaje ancora a Mosè. A l'ha dije: ²Fà savèj sòn a j'Israelita: 'Mi i son ël Signor vòst Dé. ³Copié nen le pràtiche dël pais d'Egit andova ch'i seve stàit, nì cole dël pais ëd Canan, anté ch'iv farai intré: imité pa le costume 'd costi pòpoj. ⁴I scotreve lòn che mi iv comando, i fareve ubidiensa a lòn ch'i l'hai decretà pèr vojàutri. I son mi ël Signor, vòst Dé. ⁵I osserveve donca ij mè decret e mie decision. Tuti coj ch'a-j butran an pràtica a trovran la vita⁵⁸. Mi i son ël Signor.

⁶Che gnun ëd vojàutri as acòsta a un dij sò parent èstrèit⁵⁹ pèr avejne 'd relassion sessuaj⁶⁰. Mi i son ël Signor.

⁷Fé nen disonor a vòst pare avend ëd relassion sessuaj con vòstra mare. A l'é vòstra mare: faje nen disonor.

⁸Avèje pa 'd relassion sessuaj con le fomne 'd vòst pare: it farie disonor ëdcò a chiel⁶¹.

55 O "satir".

56 Cfr. Génesi 9:4; Levitich 7:26-17; 19:26; Deuteronomi 12:16,23; 15:23.

57 Cfr. Ebréo 9:22

58 Cfr. Ezechiel 18:9; 20:11-13; Luca 10:28; Roman 10:5; Galat 3:13.

59 O "dl'istess tò sangh".

60 O "dèsquatandje la nudità".

61 Cfr. Levitich 20:11; Deuteronomi 22:30; 27:20.

⁹Avèje pa ‘d relassion sessuaj con vòstra sorastra da la banda ‘d pare o ‘d mare⁶², ch’a sia nassùà antècà o fòra: faje nen disonor.

¹⁰Avèje pa ‘d relassion con la fija ‘d vòst fieul o ‘d vòstra fija. A sarìa l’istess vòst disonor.

¹¹Avèje pa ‘d relassion sessuaj con la fija ‘d na fomna ‘d vòst pare: a l’è vòstra sorastra.

¹²Avèje pa ‘d relassion sessuaj con la seur ëd vòst pare. A l’è na parenta strèita ‘d chiel.

¹³Avèje pa ‘d relassion sessuaj con la seur ëd vòstra mare. A l’è na parenta strèita ‘d chila.

¹⁴Dzonora nen ël frel ëd vòst pare avend ëd relassion sessuaj con soa fomna. A l’è vòstra magna⁶³.

¹⁵Avèje pa ‘d relassion sessuaj con vòstra nòra. A l’è la fomna ‘d vòst fieul: Avèje pa ‘d relassion sessuaj con chila⁶⁴.

¹⁶Avèje pa ‘d relassion sessuaj con vòstra cugnà. A l’è la fomna ‘d vòst frel⁶⁵.

¹⁷Pijé nen na fomna e soa fija pèr feje dventé tut’e doe vòstre mojà, e gnanca la fija ‘d sò fieul o ‘d soa fija⁶⁶. A son parente stréite ‘d chila: a sarìa n’anest.

¹⁸Pijé nen pèr mojà la seur ëd vòstra fomna mentre ch’a l’è an vita, le relassion an tra ‘d lor a podrìo provoiché ‘d rivalità.

¹⁹Acòsteve pa a na fomna pèr avejne ‘d relassion sessuaj antramentre che chila a l’ha soe mèstruassion⁶⁷. A l’è ‘mpura da la mira ritual.

²⁰Avèje pa ‘d relassion sessuaj con la fomna d’un dij vòstri compaisan israelita⁶⁸: it restries ampur.

²¹Sacrifiché gnun dij vòst fieuj an campandlo ant ël feugh an onor ëd Molech⁶⁹. It profanries ël nòm ëd vòst Dé. Mi i son ël Signor.

²²Iv cogereve pa con n’òm parèj ch’iv cogie con na fomna. A l’è n’abominassion⁷⁰. ²³Avèje nen ëd rapòrt sessuaj con ëd bestie. It restries ampur. Che gnun-a fomna as eufra pèr cobiesse con na bestia: a l’è na pèrversion⁷¹.

²⁴Rendreve pa impur con gnun-e dè ste pràtiche-sì. Sossì a l’è lòn ch’a fan le nassion ch’i l’hai taparaje via dè ‘dnans ëd vojàutri. ²⁵Sò pais ëd lor a l’è dventà ‘mpur. Pèr lòn i-j ciamerai cont ëd coste colpe, e ‘l pais a gumiterà ij sò abitanti. ²⁶Vojàutri, a l’opòst, tant ij nativ che ij foresté ch’a stan an mes ëd voi, i osservereve ij mè decret e mie decision e i comèttreve gnun-e ‘d coste abominassion. ²⁷Coj ch’a vivìo ant ël pais anans ëd vojàutri, a le comèttìo, e ‘l pais a l’è restane

62 Cfr. Levìtich 20:17; Deuteronòmi 27:22.

63 18:12-14 cfr. Levìtich 20:19-20.

64 Cfr. Levìtich 20:12.

65 Cfr. Levìtich 20:21.

66 Cfr. Levìtich 20:14; Deuteronòmi 27:23.

67 Cfr. Levìtich 20:18.

68 Cfr. Levìtich 20:10.

69 Cfr. Levìtich 20:1-5.

70 Cfr. Levìtich 20:13.

71 Cfr. Surtìa 22:19; Levìtich 20:15-16; Deuteronòmi 27:21.

impur. ²⁸Artorné pa a profanelo, perchè 'l pais a podria bin gumité 'dcò vojàutri coma ch'a l'ha gumità coj ch'a-i j'ero anans. ²⁹Pèrchè tuti coj ch'a cométto 'd abominassion parìja a saran bandì dal pòpol d'Israel. ³⁰Nopà, vojàutri i guernereve ij mè comandament e i copiereve gnun-a dle abominassion ch'as fasìo anans ëd vojàutri. Rendevene nen impur ëdcò vojàutri. Mi i son ël Signor, vòst Dé.

19

Le conseguense dla santità 'd Nosgnor

¹Nosgnor a l'ha ancora parlà a Mosè. A l'ha dit: ²"A tuta la comunità dj'Israelita daje coste disposission-sì: 'I l'eve da esse sant, perchè mi, ël Signor vòst Dé, i son sant⁷². ³Minca un ëd vojàutri a l'ha da porteje rispet a sò pare e soa mare. I l'eve sèmper da osservé 'l dì d'arpòs⁷³ che mi i l'hai stabilì. Mi i son ël Signor, vòst Dé⁷⁴.

⁴An gnun-a manera adressé vòstre preghiere a d'idoj e fabricheve nen ëd mistà 'd metal fondù⁷⁵. I son mi ël Signor, vòst Dé⁷⁶.

⁵Cand ch'i smon-e al Signor un sacrifici 'd comunion⁷⁷, felo 'd manera che a Nosgnor a-j piasa pèrdabon⁷⁸. ⁶Mangé la carn dël sacrifici dl'istess dì o l'andoman. Tut lòn ch'a resta fin-a al ters dì, a l'ha da esse dël tut brusà. ⁷Se cheidun a na mangia ël ters dì, i l'acetrà pa; cola carn a l'é coma s'a fussa na caròpa. ⁸Col ch'a na mangia a portrà 'l pèis ëd soa colpa, perchè ch'a profanrà na còsa consacrà a mi, ël Signor, e a sarìa chiel istess bandì⁷⁹ dal pòpol d'Israel.

⁹Al temp dl'arcòlt, mësson-a pa lòn ch'a l'é chèrsù an sla broa dij camp, e tiré nen sù 'l gran ch'ij mëssonor a fan tombé, ¹⁰Fé l'istess ant la vëndumia - cheuje nen dël tut l'uva ch'a-i é ant le vis o ch'a l'é cascà a tèra. Lassela pitòst për ij pòver e jë strangé ch'a-i é ant ël pais. Mi i son ël Signor, vòst Dé⁸⁰.

¹¹Ròba nen. Busiarda pa⁸¹. Ambreuja nen cheidun dël pòpol. ¹²Giura nen ël fàuss për mè nòm. Cola-lì a sarìa na profanassion dël nòm ëd tò Dé. Mi i son ël Signor.

¹³Dësfruta nen tò pròssim nì pòrtje via lòn ch'a l'é 'l sò. Speta nen fin-a a l'andoman ëd deje la paga ai travajeur giornalié ch'it l'has pijà⁸². ¹⁴Daje nen ëd nòm⁸³ a un ch'a l'é ciòrgn e fà pa trapëtta a un ch'a l'é bòrgno⁸⁴. Pensa che tò Dé a vèdd tut ch'it fas. Mi i son ël Signor.

¹⁵Ant ij giudissi, fé nen ëd sentense 'ngiuste. Fé nen ëd parsialità an favor dij pòver o djë sgnor e dij potent. Giudiché sèmper con giustissia⁸⁵. ¹⁶Va nen an gir an tra toa gent a spantié 'd maldicense.

72 Cfr. Levìtich 11:44-45; 1 Pero 1:16.

73 O "ij saba". Cfr. Surtìa 20:8; Deuteronòmi 5:12.

74 Cfr. Surtìa 20:12; Deuteronòmi 5:16.

75 Cfr. Surtìa 20:23; 34:17; Deuteronòmi 17:25.

76 Cfr. Levìtich 26:1.

77 O "ëd pas".

78 Conform a Soa volontà.

79 O "rajà".

80 19:9-10, cfr. Levìtich 23:22; Deuteronòmi 24:9-22.

81 Cfr. Surtìa 20:16; Deuteronòmi 5:19.

82 Cfr. Deuteronòmi 24:14-15.

83 O "insulta nen".

84 Cfr. Deuteronòmi 27:18.

85 Cfr. Surtìa 23:6-8; Deuteronòmi 16:19.

Presenteve nen coma ‘d testimòni pèr fé meuire vòst prossim. Mi i son èl Signor. ¹⁷Cova nen èd malànim contra tò frel, ma al cas coregg-lo⁸⁶, parèj it tè faras nen responsàbij èd sò peccà.

¹⁸Pijette nen l’arvangia nì cova ‘d rancor contra gnun èd toa gent. Veule bin a tò prossim tanme a ti medésim⁸⁷. Mi i son èl Signor.

¹⁹Osserva ‘dcò coste régole-sì. Cobia nen èd bestie dè specie diversa; sëmna pa an tò camp èd smens èd sòrt diversa; butte nen adòss na vestimenta antèrsùà ‘d doe diverse qualità ‘d fibra⁸⁸.

²⁰Se n’òm as cogia con na s-ciava ch’a l’è concubin-a ‘d n’àufr e ch’a l’è nen èstàita riscatà o rendùà libera, apress d’avèj anvestigà ‘l cas, col-lì a l’avrà da paghene un risarciment, ma a saran nen condanà a mòrt, dagià che la fomna a l’è ‘ncora na s-ciava. ²¹L’òm, contut, a smon-rà un moton a l’intrada dèl Tabernàcol coma ‘n sacrificissì ‘d riparassion. ²²Èl sacerdot, con ès sacrificissì ‘d riparassion, a farà la sirimònia d’espiaassion pèr èl peccà che col òm a l’ha comèttù; parèj a oten-rà ‘l pèrdon èd sò peccà.

²³Cand ch’intreras ant la tèra dla promèssa e i-i pianteras d’erbo ‘d tute sòrt, pèr ij prim tre agn mangg-ne pa ij frut e tenje pèr profan⁸⁹. ²⁴Tuti j’erbo ch’a daran èd frut l’ann ch’a fà quat, consacrje al Signor con èd càntich èd làuda⁹⁰. ²⁵A parte da l’ann ch’a fà sinch it podras mangene ij frut. S’i faras parèj ti tl’avràs èl mej arcòlt. Mi i son èl Signor, vòst Dé.

²⁶Mangia nen la carn ch’a sia nen èstàita prima svoidà da sò sangh⁹¹. Pràtica nen l’art èd l’andvinassion nì j’anciarm⁹². ²⁷Tajte nen ij cavèj ai pols èd la testa, nì spont-te ij cant èd la barba. ²⁸Fate pa d’èscarificassion an sla pel coma segn èd deul nì ‘t faras fete ‘d tatuagi an sla pel. Mi i son èl Signor⁹³. ²⁹Profan-a nen toa fija an fasendje fé la bagassa, dèsnò ‘l pais as ampinirà ‘d prostitussion e as quatarà d’ignomìnia⁹⁴.

³⁰I l’ave sèmper da osservé ‘l dì d’arpòs ch’i l’hai stabillì e d’avèj reverensa pèr mè santuari. Mi i son èl Signor⁹⁵. ³¹Antamneve nen andasend a consulté ij mascon o coj ch’a fan l’evocassion dij mòrt⁹⁶. Mi i son èl Signor, vòst Dé.

³²Àuss-te an pé dèdnans èd j’ansian e rend onor a coj ch’a l’han ij cavèj bianch. Avèj timor èd Dio. Mi i son èl Signor. ³³Cand un migrant a ven a sté dacant èd voi, profitène nen⁹⁷. ³⁴Al opòst, considerelo coma un dèl pòst, coma un èd vojàutri. Vorèje bin tanme ch’i veule bin a voi midem, pèrche ‘dcò vojàutri i j’ere ‘d migrant ant èl pais d’Egit. Mi i son èl Signor vòst Dé⁹⁸.

86 Cfr. Maté 18:15.

87 Cfr. Maté 5:43; 19:19; 22:39; March 12:31; Luca 10:27; Roman 13:9; Galat 5:14; Giaco 2:8.

88 Cfr. Deuteronòmi 22:9-11.

89 O “proibì”.

90 O “coma na selebrassion èd làude”.

91 Cfr. Génesi 9:4; Levitich 7:26-27; 17:10-14; Deuteronòmi 12:16,23; 15:23.

92 Cfr. Deuteronòmi 18:10.

93 19:27-28 cfr. Levitich 21:5; Deuteronòmi 14:1.

94 Cfr. Deuteronòmi 23:17.

95 Cfr. Levitich 26:2.

96 Cfr. Deuteronòmi 18:11; 1 Samuel 28:3; 2 Re 23:4; Isaia 8:19.

97 O “sfrutelo nen”.

98 Cfr. Surtìa 22:21; Deuteronòmi 24:17-18; 27:19.

³⁵Fé gnun-e 'ngiustissie ant ij giudissi, nì faussifiché ij méter, ij pèis, o le mzure. ³⁶Che vòstre balanse, pèis e mzure a sio precise. Mi i son ël Signor, vòst Dé, ch'a l'ha fave seurte da l'Egit⁹⁹.

³⁷Osservé tute mie ordinanse e régole. Mi i son ël Signor.

20

Disposission penaj

¹Nosgnor a l'ha parlaje ancora a Mosè. A l'ha dije: ²“Dije sossì a j'Israelita: ‘Se n'Israelita opura un dij foresté ch'a stan an Israel a dovèissa dé sò fieul an sacrificissi an onor ëd Molech, a sarà condanà a mòrt. La gent ëd ël pais a l'avrà da masselo a prassà. ³Mi medésim im virerai contra na tal pèrsona e i la scasserai da sò pòpol Israel, pèrchè an ofrenda ‘n fieul a Molech a l'ha rendù 'mpur mè Santuari e a l'ha profanà mè nòm sant. ⁴An efet, se la gent ëd ël pais a dovèissa saré j'euj dè 'dnans ëd n'òm ch'a daga ‘n fieul a Molech e a lo condan-a nen a la mòrt, ⁵mi midem im virerai contra ‘d chiel e contra ‘d soa famija e i lo tajerai fòra da sò pòpol d'Israel, ansem a tuti coj che, coma chiel, as dan a l'idolatrìa e as prostituisso an rendend venerassion a ‘l Molech.

⁶Di'istessa manera, se n'òm a va a consultesse con coj ch'a son ampossessà da lè spirit ëd Piton¹⁰⁰ o con dj'andvin, lolì a sarìa l'istess che prostituisse rendend l'adorassion a d'àutri dio. Mi i lo tajerai fòra da la gent d'Israel.

⁷Conserveve sant, e i sareve sant, pèrchè mi i son ël Signor, vòst Dé. ⁸Guerné ‘dcò mie ordinanse e buteje an pràtica. Mi i son ël Signor ch'i veuj feve sant¹⁰¹.

⁹L'òm ch'a dovèissa maledì sò pare e soa mare a l'avrà da esse condanà a mòrt¹⁰². La responsabilità ‘d soa mòrt a casca mach dzora 'd chiel: a l'avìa spuvà ‘d maledission contra sò pare e soa mare.

¹⁰Se cheidun a comètt adulteri con la fomna ‘d n'àutr, tant l'adulter che l'adùtera a l'avran da esse condanà a mòrt¹⁰³. ¹¹Se cheidun as cogia con un-a dle fomne ‘d sò pare, dzonorand parèj sò pare, tuit e doi a l'avran da esse condanà a mòrt. A son lor ij responsabij ëd soa mòrt ëd lor¹⁰⁴. ¹²Se cheidun as cogia con soa nòra, tuit e doi a l'avran da esse condanà a mòrt. A l'han comèttù na pèrversion. A son lor ij responsabij¹⁰⁵ ëd soa mòrt ëd lor¹⁰⁶.

¹³Se n'òm as cogia con n'àutr òm coma ch'as fà con na fomna, tuit e doi a comètto n'abominassion. A l'avran da esse condanà a mòrt. A son lor ij responsabij ‘d soa mòrt ëd lor¹⁰⁷.

¹⁴Se n'òm a dovèissa pijé pèr mojà tant la fia che soa mare, a comètt n'ignomìnia. Tant chiel coma loràutre doe a l'avran da esse brusà viv. A l'é parèj ch'as ampediss che na tal ignomìnia a së spantia an tra ‘d vojàutri¹⁰⁸.

99 19:35-36, cfr. Deuteronòmi 25:13-16; Proverbi 20:10; Ezechiel 45:10.

100 O"con ëd negromant".

101 O "ch'iv santifico".

102 Cfr. Surtìa 21:17; Maté 15:4; March 7:10.

103 Cfr. Surtìa 20:14; Levìtich 18:20; Deuteronòmi 5:18.

104 Cfr. Levìtich 18:8; Deuteronòmi 22:30; 27:20.

105 O lét. "so sangh a sarà dzura 'd lor".

106 Cfr. Levìtich 18:15.

107 Cfr. Levìtich 18:22.

108 Cfr. Levìtich 18:17; Deuteronòmi 27:23.

¹⁵Se n'òm as cobia con na bestia, a l'avrà da esse condanà a mòrt. Massé 'dcò la bestia. ¹⁶Se na fomna a tenta 'd cobiesse con na bestia, ch'as massa la fomna e la bestia. A saran condanà a mòrt. A l'han bin merità la mòrt¹⁰⁹.

¹⁷Se n'òm a pija pèr mojà soa sorastra da banda 'd pare o 'd mare - chiel a la vèdd patanù e chila a lo vèdd patanù, a l'é na ròba da fé onta. A saran bandì da la presensa dj'àutri Israelita. L'òm ch'a l'abia avù 'd relassion sessuaj con soa sorastra a porrà 'l pèis èd soa colpa¹¹⁰.

¹⁸Se cheidun as cogia con na fomna durant le mèstruassion, tùit e doi a l'avran da esse bandì dal pòpol d'Israel, a l'han consentì a lassé patanù la sorgiss èd èl sangh èd la fomna¹¹¹.

¹⁹Ch'i l'àbie pa 'd relassion sessuaj con la seur èd vòstra mare o 'd vòst pare. A sarìa 'd relassion con èd parent èstrèit. Tùit e doi a l'avran da porté 'l pèis èd soa colpa 'd lor. ²⁰Se n'òm as cogia con soa magna, a dzonora sò barba. Tùit e doi a l'avran da porté 'l pèis èd èl sò peccà e a meuireran stéril¹¹². ²¹Se n'òm a pija pèr mojà soa cognà, a comètt n'imoralità. A dzonora sò frel. A l'avran pa na dissendenza¹¹³".

Esortassion

²²Guerné, donca, mie prescriSSION e mie lege, e buteje an pràtica. Parèj av gumiterà pa èl pais ch'iv farai intré pèr abiteje. ²³Copié nen le costume dij pòpoj ch'i l'hai taparaje via dè 'dnans èd vojàutri. Soa manera 'd vive 'd lor am fà scheur. ²⁴A l'é pèr lòn ch'i l'hai dive: 'Pijeve possession vojàutri èd sò pais èd lor; iv lo dago an ardità; a l'é 'n pais ch'a cola 'd làit e d'amel. Mi i son èl Signor, vòst Dé, ch'i l'hai separave da j'àutri pòpoj. ²⁵L'istess i l'eve da felo vojàutri con le bestie: i l'eve da separé la bestia pura da cola impura, j'osej pur da j'ampur. Rendevne nen detestabij an tocand o mangiand èd bestie, d'osèj o 'd bestiòle ch'a sè struso pèr tèra; a l'é bin mi ch'i l'hai butaje da banda pèrchè ch'a sio considerà impure.

²⁶Esse donca sant pèr mi, pèrchè mi i son sant, mi, èl Signor, ch'i l'hai separave da tuti j'àutri popolj pèrchè i sie ij mè.

²⁷Cora che n'òm o na fomna a dovèissa esercité l'art d'evoché jè spirit dij mòrt, o ch'a fasa l'andvin, a l'avrà da esse massà a prassà. A saran responsabij lor medèsim èd soa mòrt èd lor.

21

Ij sacerdot a l'han da conservesse pur

¹Nosgnor a l'ha dije a Mosè: "Parlje ai sacerdot, dissendent d'Aron e dije: 'Gnun sacerdot as renderà impur acostand-se a 'n parent mòrt, ²con l'ecession d'un ch'a sia 'n parent èstrèit: soa mare, sò pare, sò fieul, soa fija, o sò frel. ³Contut, s'a l'é soa seur, a podrà 'dcò rendlo impur se chila a l'era nen marià. ⁴Un sacerdot a l'ha nen da antamnesse rendendse impur pèr motiv èd cheidun ch'a sia sò parent d'aquist¹¹⁴.

109 20:15-16, cfr. Surtia 22:19; Levìtich 18:23; Deuteronomi 27:21.

110 Cfr. Levìtich 18:9; Deuteronomi 27:22.

111 Cfr. Levìtich 18:19.

112 20:19-20, cfr. Levìtich 18:12-14.

113 Cfr. Levìtich 18:16.

114 La significassion dè sto vers a l'é debatù.

⁵Ij sacerdot as tosoneran pa la testa, as raseran nen ij fianch ed la barba e as faran pa de scarificassion an sla carn¹¹⁵. ⁶A son consacra a so Dé e a l'han pa da profané so nòm. A son lor ch'a smon-o 'd sacrifici consumà dal feu an onor ed Nosgnor, ch'a son tanme 'd pan ed so Dé. A l'han da conservesse an condission ed santità.

⁷El sacerdot a pijerà pa per moje na bagassa, ni na fomna dzonora o na fomna arpudià da so mari, dagià che 'l sacerdot a l'é consacra a so Dé. ⁸Che tuit a l'abio 'd rispet per la santità del sacerdot, perche chiel a smon-a 'l mangé ch'a aparten a to Dé. Che tuit a ten-o per sant el sacerdot, perche mi, el Signor, ch'iv santifica, i son sant.

⁹Se la fija d'un sacerdot as prostituiss e parèj as bassa a la vergogna, a profan-a la santità 'd so pare: ch'a sia brusà al ro.

¹⁰El gran sacerdot, el prim an tra ij so frej sacerdot, a l'é stait consacra con l'euli dl'unsion versà dzura dla testa e a l'ha arseivù 'l rit ed la investission sacerdotale per podèj vestisse con ij parament sacra, a deuv nen andé an gir scarpentà e con le vestimente s-ciancà per segn ed deul. ¹¹As acosterà pa a 'd cadàver, as renderà nen impur, a fussa 'dcò 'l cadàver ed so pare o 'd soa mare; ¹²a seurtirà pa an esti cas dal leugh sacra per nen profané 'l Santuari 'd so Dé. Mi i son el Signor.

¹³A pijerà per moje na fomna ancora vergin. ¹⁴A podrà pa mariesse con na vidoa o na divorsià, ni con na fomna ch'a l'é dzonorasse an prostituend-se. A pijerà per moje na fomna vergin ed famija sacerdotale, ¹⁵per nen fé intré an soa famija na dissendenza profan-a. Mi, el Signor, a l'é col ch'a lo santifica.

Dij cas d'ampediment al sacerdot

¹⁶Nosgnor a l'ha ancora parlaje a Mosè. A l'ha dije: ¹⁷“Fà savèj a Aron sossì: ‘Mai gnun ed to dissident ed l'avni ch'a l'abio 'd difèt fisich a podran acostesse a l'autar per smonje 'l mangé ch'a aparten a so Dé. ¹⁸Sicureve che gnun ch'a l'abia 'n chèich difèt fisich: ni un bòrgno, ni un sòp, ni cheidun ch'a l'abia an faccia d'escressense o 'n mèmber ed so corp tròp longh, ¹⁹ni n'òm ch'a l'abia s-ciapasse na gamba o 'n brass; ²⁰ni 'n gobèt o 'n gnero, o un ch'a l'abia na macia ant j'euj, o ch'a l'abia na rògna, n'èrpes o ij testicoj macà. ²¹Gnun dij dissident ed el sacerdot Aron ch'a l'abia 'n difèt fisich as avzinerà a l'autar per smonje d'oferte fàite pr' el feu an onor ed Nosgnor; s'a-i é 'n difèt an chiel, as avzinerà pa del tut per esmon-e 'l mangé ch'a aparten a so Dé. ²²Contut, a podrà bin mangé 'd lòn ch'a aparten a so Dé, tant ed ròbe pi che sante coma le sante; ²³Ma, per motiv ed so difèt, a l'ha nen da intré de dnans ed el Vel intern ni a l'ha d'acostesse a l'autar. A l'é parèj ch'a profanerà pa mie cose sante, perche mi, el Signor, a l'é col ch'a-j santifica. ²⁴Parèj a l'ha parlà Mosè a Aron, ai so fieuj e a tuti j'Israelita.

22

Le condission per podej mangé j'oferte sacra

¹Nosgnor a l'ha ancora parlaje a Mosè. A l'ha dije: ²“Parla a Aron e ai so fieuj che, per nen profané mè nòm sant, a l'han da porté rispet a j'oferte sacra dj'Israelita, cole che lor am consacro. Mi i son el Signor. ³Dije: ‘Ant le generassion ch'a vniran, coj vòstri dissident ch'as avzin-o an condission d'impurità a j'oferte sante che j'Israelita a consacro a Nosgnor, dai mè servissi a na patiran l'esclusion¹¹⁶. Mi i son el Signor’. ⁴Minca sacerdot dissident d'aron ch'a sia malavi 'd lebra o 'd

¹¹⁵ Cfr. Levìtich 18:16.

¹¹⁶ O “a saran tajà fòra” o “rancà via”.

gonoréa¹¹⁷, a podrà pà mangé dj'oferte sante fintant ch'a sia pur. L'istess a val pèr èl sacerdot ch'as treuva an condission d'impurità pèr esse stàit an contat con èd ròbe impure o con cheidun ch'a l'abia tocà un cadàver o un ch'a l'abia 'd pérdite seminaj; ⁵opura n'òm ch'a l'abia tocà na bestiòta ch'a l'ha falo dventé impur, o ch'a toca na pèrson-a ch'a l'ha falo dventé impur pèr qualsèssa càusa. ⁶Col sacerdot a restrà impur fin-a sèira e a podrà pa mangé d'oferte sante se prima a sarà nen lavasse con d'eva. ⁷Dal tramont èd èl sol a restrà pur e a podrà mangé d'oferte sante, ch'a l'é 'l mangé arzervà ai sacerdot. ⁸Ij sacerdot a podran pa mangé la carn èd na bestia ch'a l'é mòrta daspèrchila o sbranà da na bestia servaja: a na restrìo impur. Mi i son èl Signor.

⁹Che ij sacerdot a osservo mie prescission e ch'as càrio nen d'un peccà ch'a-j porterà a la mòrt pr'avèj profanà n'oferta santa. Mi, èl Signor, i son col ch'a-j santifica.

¹⁰D'aliment consacrà a na podran mangé mach coj ch'a aparten-o a 'd famije sacerdotaj. A na podran pa mangé ij sò òspite o ij sò servent. ¹¹Ma se 'l sacerdot con ij sò dné, a cata nè s-ciav, sto-sì a podrà mangene, l'istess a l'é pèr chi ch'a l'é nassù an soa ca. ¹²Se la fija d'un sacerdot as marida con un ch'a sia pa 'd famija sacerdotaj, a podrà pì nen mangé dle porsion arzervà dle oferte sante; ¹³ma se chila a resta vidoa o a l'é divorsià senza fieuj, e torna a vive ant la ca paterna coma ch'a fasìa anans èd mariesse, a podrà mangé dj'aliment èd sò pare. Gnun a podrà mangé d'aliment consacrà s'a aparten pa a na famija sacerdotaj. ¹⁴Se cheidun, senza ancorziss-ne, a l'ha mangià na part arzervà dle oferte sante, a darà andaré al sacerdot l'equivalent èd lòn ch'a l'ha mangià, giontandje un quint.

¹⁵Ij sacerdot a profaneran nen j'oferte sante che j'Israelita a l'han arzervà a Nosgnor. ¹⁶S'a lo fèisso, j'Israelita a porterìo 'l pèis èd na colpa ch'a ciamerà na riparassion. Mi, èl Signor, a l'é col ch'a santifica j'oferte”.

Le bestie destinà ai sacrifici

¹⁷Nosgnor a l'ha ancora parlaje a Mosè. A l'ha dije: ¹⁸“Fà savèj sossì a Aron, ai sò fieuj e a tuti j'Israelita: “Se n'Israelita o 'n foresté ch'a stà an Israel, an compiment d'un vot o tanme n'oferta volontaria, a veul smon-e n'olocàust a Nosgnor ¹⁹pèr oten-e sò favor, a l'ha da smon-e un mas-cc senza 'd difet, pijà da 'n tra ij vailèt, j'agnej o ij boch. ²⁰Vardeve bin èd nen èsmon-e 'd bestie tarà, pèrchè ch'a sarìo nen agradie¹¹⁸.

²¹Se cheidun, an compiment d'un vot o tanme n'oferta volontaria, a veul smon-e a Nosgnor un sacrifici 'd comunion pèr oten-e sò favor, a l'avrà da smon-e 'd cabial gròss o mnù senza 'd difet, senza gnun-a tara. ²²Presenté a Nosgnor gnun-e bestie ch'a sio bòrgne, o stropià, o mutilà, o con d'òlciòle, o rognose, opura con èl feu servaj: i-j butreve pa an sl'autar coma n'oferta brusà an onor èd Nosgnor. ²³Tanme n'oferta volontaria i peule presenté un vailèt o un boch bele s'a fusso màire o dësformà, ma an compiment d'un vot a sarìo pa acetà. ²⁴Smon-e pa a Nosgnor èd bestie ch'a l'abio ij testicoj sgnacà, s-ciapà, s-ciancà o tajà. Smonje pa a Nosgnor cand ch'i sareve an vòst pais. I deuve mai felo. ²⁵I n'aceterave gnun-a dè ste bestie gnanca da part d'un foresté pèr smonje tanme n'aliment ch'a aparten a vòst Dé pèrchè a son mutilà o falètte. Vòst sacrifici a sarìa pa acetà”.

²⁶Nosgnor a l'ha ancora parlà a Mosè. A l'ha dije: ²⁷“Cand ch'a nasso un veilèt, n'agnel o un boch, a l'han da sté con soa mare pèr set dì. A parte dal dì ch'a fà eut, a podran esse acetà tanme n'oferta brusà an onor èd Nosgnor. ²⁸Tutun, i sacrifichereve pa, ant èl midem dì na vaca o na feja ansema ai sò fieuj.

¹¹⁷ O “perdite seminaj”.

¹¹⁸ Cfr. Deuteronomi 17:1.

²⁹Cand ch’i andreve a smon-e a Nosgnor un sacrifici d’assion ed grassie, eufriło ‘d maniera ch’a sia agradi a chiel. ³⁰Mangene la carn ant el dì midem, senza lassene për l’andoman. Mi i son el Signor.

Esortassion

³¹Compì tut lòn ch’iv comando an mie ordinanse e buteje an pràtica. Mi i son el Signor. ³²Profané nen mè nòm sant; an tra vojàutri, j’Israelita, i veuj esse santificà. Mi i son el Signor ch’iv santifico.

³³I l’hai fave seurte dal pais d’Egit për esse vòst Dé. Mi i son el Signor.

23

Calendari dle feste d’Israel

¹Nosgnor a l’ha ancora parlaje a Mosè. A l’ha dije: ²Faje savèj sossì a j’Israelita. Coste-sì a son le feste ch’i l’ave da solenisé coma adunanse¹¹⁹ sacrà - mie feste sacrà!

Èl Saba

³I l’ave ses dì për travajé, ma ‘l dì ch’a fà set a l’è ‘l Saba, un dì d’arpòs, un dì d’adunansa sacrà. An col dì-lì i fareve gnun travaj. A l’è ‘l dì d’arpòs dedicà al Signor da solenisé an tuit ij leugh anté ch’i abitereve¹²⁰.

⁴E coste-sì a son j’altre feste dël Signor, j’adunanse sacrà ch’i l’ave da convocché ant ij temp èstabilì:

La Pasca e la festa dij Pan senza Alvà

⁵Al calé dël sol dël dì ch’a fà quatòrdes dël prim mèis i solenisereve la Pasca an onor ed el Signor¹²¹.

⁶Èl dì ch’a fà quindes dël midem mèis a comenserà la festa dij Pan Senza Alvà an onor ed Nosgnor. Për ses dì i l’ave da mangé ‘d pan sens’ alvà. ⁷Èl prim dì a l’è për vojàutri n’adunansa sacrà: an col dì-lì i fareve gnun travaj. ⁸Minca dì ‘d cola sman-a i smonreve ‘d sacrifici an onor ed el Signor. Èl dì ch’a fà set a l’ha torna da esse un dì dl’adunansa sacrà: i l’ave da fé gnun-a sòrt ed travaj¹²².

La festa dle Primmie (Bichurim)

⁹Nosgnor a l’ha ancora parlaje a Mosè. A l’ha dije: ¹⁰Faje savèj sossì a j’Israelita: ‘Cand ch’i voi i sareve intrà ant el pais ch’i l’hai dave e i comensereve l’amson, porté ai sacerdot na brancà dle primmie ‘d lòn ch’i l’ave mèssonà. ¹¹Èl sacerdot a presenterà la gerba de dnans ed Nosgnor l’indoman dël Saba, e parèj ‘l Signor a sarà compiasù ‘d vojàutri. ¹²L’istess dì ch’i l’aveve presentà la gerba, i smonreve an olocàust un babero d’un ann senza difèt. ¹³I presentereve ‘dcò n’oferta ‘d ses chilo ‘d fior ed farin-a ampastà d’euli: a l’è n’oferta d’odor agreàbil, brusà an onor dël Signor; i la companiereve con na libassion d’un liter ed vin. ¹⁴I mangereve pa ‘d costa mèsson, nì ‘d pan, nì ‘d gran brusatà an èspì, ni panada, fin-a che i l’aveve presentà l’oferta a vòst Dé. I osservereve costa lege an perpètuo për tute le generassion an tuit ij leugh anté ch’i stareve.

La festa ‘d Pancòsta o dle Sman-e

¹⁵Dal dì ch’i solenisereve la festa dle Primmie, l’indoman dël Saba, conté set èsman-e antreghe.

¹⁶Ed costa manera, fin-a a l’indoman dël Saba ch’a fà set i contereve cinquanta dì. Èl dì ch’a fà cinquanta i presentereve a Nosgnor n’oferta da la neuva mèsson. ¹⁷Da vòstre ca i portereve doi

119 O “convocassion”.

120 Cfr. Surtìa 20:8-10; 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Deuteronòmi 5:12-14.

121 Cfr. Surtìa 12:1-13; Deuteronòmi 6:1-2.

122 23:6-8, cfr. Surtìa 12:14-20; 23:15; 34:18; Deuteronòmi 16:3-8.

micon ampastà con d'alvà e preparà con ses chilo 'd fior ëd farin-a. Cole-lì a son le primissie për ël Signor. ¹⁸Ansema al pan, i smonreve an olocàust al Signor set agnej d'un ann senza difèt, un veilèt e doi moton, con l'oferta 'd fior ëd farin-a e le libassion corispondente: coste-sì a son d'oferte d'odor agreàbil brusà an onor dël Signor. ¹⁹I smonreve 'dcò un boch an sacrifici pr' ël peccà e doi agnej d'un ann an sacrifici 'd comunion. ²⁰Ansema ai pan ëd le primissie, ël sacerdot a smonrà 'l boch e ij doi agnej con ël rit ëd presentassion d'èdnans ëd Nosgnor. Coste oferte a son la porsion santa dël Signor arzervà ai sacerdot. ²¹An col midem di convoché n'adunansa sacrà: i l'ave pa da angageve an minca sòrt ëd travaj. I osservereve costa lege an perpètuo për tute le generassion, a na fà nen andoa ch'i stareve¹²³. ²²Cand ch'i fareve l'amson ëd lòn ch'a-i sarà da cheuje an vòstre campagne, andé pa a meje fin-a a a la broa dël camp; mëssoné pa le gèbole restà dòp ch'i l'ave mëssonà, ma lasseje ai pòver e ai foresté. Mi i son ël Signor, ël vòst Dé¹²⁴".

Èl prim dì dël mèis ch'a fà set

²³Nosgnor a l'ha parlà ancora a Mosè. A l'ha dije: ²⁴"Faje savèj sossì a j'Israelita: "Èl prim dì dël mèis ch'a fà set a sarà për vojàutri un dì d'arpòs, un dì 'd comemorassion nunsia dal son ëd ël còrn. A l'é un dì d'adunansa sacrà. ²⁵An col di-lì i fareve gnun travaj e i presentereve n'oferta ch'a sarà brusà an onor ëd Nosgnor.

Èl dì dl'Espassion

²⁶Nosgnor a l'ha ancora parlà a Mosè: ²⁷"Èl des d'è sto mèis ch'a fà set a l'é 'l dì dl'Espassion. I convochereve n'adunansa sacrà, i fareve digiun e i presentereve n'oferta ch'a sarà brusà an onor ëd Nosgnor¹²⁵. ²⁸An cola giornà-lì i fareve gnun-a sòrt ëd travaj, perchè ch'a l'é 'l dì dl'espassion ëd le colpe, ël dì ch'as fà an vòst favor ël ritual d'espassion d'èdnans ëd Nosgnor, vòst Dé. ²⁹An col di-lì, tuti coj ch'a faran pa digiun a saran bandì dal pòpol d'Israel, ³⁰e mi medésim i farai dësparì d'an mes a Israel tuti coj ch'a fan ëd travaj. ³¹I fareve gnun-a sòrt ëd travaj. I osservereve an perpètuo costa lege për tute le generassion an tuit i post anté ch'i stareve. ³²Për vojàutri a sarà 'n gran dì d'arpòs e 'd digiun. Da la sèira dël dì ch'a fà neuv fin-a a la sèira dl'indoman, i chitereve tuit ij travaj".

La festa dle Bënne

³³Èl Signor a l'ha ancora parlaje a Mosè. A l'ha dije: ³⁴"Faje savèj sossì a j'Israelita: 'Èl dì ch'a fà quindes ëd ël mèis ch'a fà set a comensa la festa dle Bënne¹²⁶ dedicà a Nosgnor e për na sman-a. ³⁵Èl prim dì a l'é 'n dì d'adunansa sacrà e i fareve gnun-a sòrt ëd travaj. ³⁶I brusereve n'oferta an onor ëd Nosgnor minca 'n dì dla sman-a. Èl dì ch'a fà eut a tornerà a esse për vojàutri un dì d'adunansa sacrà e i brusereve torna n'oferta an onor ëd Nosgnor. Cola lì a l'é l'adunansa sacrà 'd ciusa: i l'ave da fé gnun-a sòrt ëd travaj¹²⁷.

³⁷Coste-sì a son le feste 'd Nosgnor: antlora i ciamereve ansema j'Israelita a l'adunansa sacrà e i presentereve 'd don an onor ëd Nosgnor: i presentereve dj'olocàust e d'oferte, ëd sacrifici 'd comunion e 'd libassion, conform al ritual ëd minca festa. ³⁸Costi sacrifici as giontran a coj ch'i smon-e a Nosgnor minca 'n Saba e a tuit ij don e sacrifici ch'i presentereve a Nosgnor ëd manera volontària o pr' ël compliment d'un vot.

³⁹D'àutra part, ël dì ch'a fà quindes ëd ël mèis ch'a fà set, cora ch'i l'aveve coj ij frut ëd la tèra, i selebrereve na sman-a 'd festa an onor ëd Nosgnor. Èl prim e 'l dì ch'a fà eut a saran dì d'arpòs. ⁴⁰Èl

123 23:15-21, cfr. Surtia 23:16; 34:22; Deuteronomi 16:9-12.

124 Cfr. Levitich 19:9-10; Deuteronomi 24:19-22.

125 Cfr. Levitich 16:29-34.

126 O "dj Tabernacoj", o "caban-e".

127 23:33-36, cfr. Deuteronomi 16:13-15.

prim di i pijereve ‘d bela fruta da le piante con l’onor ëd soe rame: branch ëd palmera, d’erbo brondù, sales dij torent, e i fareve festa për set di a la presensa dël Signor, vòst Dé .⁴¹Da generassion a generassion i selebreve minca n’ann costa festa ‘d set di dedicà a Nosgnor. I osservere an perpètuo costa lege për tute le generassion. I selebreve la festa ‘l di ch’a fà set:⁴²Për set di i l’avreve da vive sota ‘d bëgne. Vojàutri, ij nassù an Israel, i vivreve sota ‘d bëgne,⁴³përchè ij vòstri dissident a sapio che i l’hai fàit vive j’israelita sota ‘d bëgne, cand ch’i l’hai faje seurte da l’Egit. Mi i son ël Signor, vòst Dé¹²⁸.

⁴⁴Përparèj Mosè a l’ha fàit la promulgassion a j’Israelita dle feste ‘d Nosgnor.

24

Èl Grand Candelé

¹Nosgnor a l’ha parlà ancora a Mosè. A l’ha dije: ²“Comandje a j’Israelita ‘d provèdde d’euli pur d’uliva, d’euli vérgin, për alimenté an perpètuo le làmpie dël Grand Candelé. ³Minca sèira Aron a prontarà le làmpie a la Tenda dël Rëscontr, dè ‘dnans ëd ël Vel ch’a stërma l’Érca dl’Aleansa, perchè a bruso an përmanensa a la presensa ‘d Nosgnor, fin-a a l’andoman matin. Costa-sì a l’è na lege perpètua për tute le generassion. ⁴Aron a pronterà le lampie ch’a-i é dzura dël Grand Candelé d’òr pur, a la presensa ‘d Nosgnor, perchè a stago anvische tuta la neuit.

Ij pan ëd l’oferta

⁵Pija ‘dcò ëd fior ëd farin-a e fane cheuse dódes pan an forma ‘d fogassa, ëd ses chilo mincadun. ⁶Apress, piass-je dzora la tàula d’òr pur an doi rangh da ses, a la presensa ‘d Nosgnor¹²⁹. ⁷Peui, dzora ‘d minca filera butje d’ancens pur, për bruselo an onor ëd ël Signor. Cost’ances a sarà, për cont ëd ël pan, tanme n’oferta ‘d memorial. ⁸Minca ‘n Saba, an perpètuo, as dovrà presenté costi pan a la presensa ‘d Nosgnor. A l’è ‘n dover ch’a l’han j’Israelita për sèmper. ⁹Cost pan a l’è për Aron e për ij sò dissident; as lo mangeran ant un leugh sant perchè a l’è na porsion pi che santa dj’oferte brusà an onor ëd ël Signor¹³⁰. Costa part a-j sarà arzervà për sèmper.

Un cas ëd bëstëmmia

¹⁰Ora, a j’era an tra j’Israelita un fieul ëd mare israelita e ‘n pare egissian. A l’è capitaje un di ch’a l’è surtije na rusa an tra chiel e n’àutr Israelita al campament. ¹¹Èl fieul ëd mare israelita a l’ha bëstëmmià contra Nosgnor e a l’è scapaje na maledission. Për lòn a l’han portalo da Mosè. La mare dè st’òm-sì as ciamava Selumit, fija ‘d Dibri, dla tribù ‘d Dan. ¹²A l’han lassà col òm sota vigilansa an ëspetand che Nosgnor medésim a pèrnunsièssa la sentensa.

¹³Anlora Nosgnor a l’ha parlà a Mosè. A l’ha dije: ¹⁴Fà seurte sto bëstëmmion dal campament. Tui coj ch’a l’han sentilo bëstëmmié ch’a-j buto le man ansima la testa. Apress, tuta la comunità a lo farà meuire a prassà. ¹⁵Peui, parla a j’Israelita e dije: “Col ch’a l’avrà maledì sò Dé as carierà dël pèis ëd sò peccà. ¹⁶Chi ch’a l’avrà bëstëmmià contra ‘l nòm ëd ël Signor a sarà condanà a mòrt. Tuta la comunità a lo farà meuire a prassà. As farà meuire tant ël foresté che col ch’a l’è nà ant ël pais; a l’avrà da meuire perchè a l’ha bëstëmmià contra ‘l nòm ëd ël Signor.

¹²⁸ 23:39-43, cfr. Surtia 23:16; 34:22.

¹²⁹ Cfr. Nùmer 24:22.

¹³⁰ Cfr. Numer 15:16.

¹⁹Chi ch'a massa n'àutr esse uman a sarà condanà a mòrt¹³¹. ¹⁸Chi ch'a massa na bestia ch'a apparten a n'àutr, a l'ha da fene la compensassion, a-j renderà na bestia viva: bestia pèr bestia.

¹⁹Chi ch'a farà lesion a sò pròssim a sarà tratà dla midema manera: ²⁰fërleca pèr fërleca, euj pèr euj, dent pèr dent¹³². A-j faran l'istess ch'a l'ha fàit chiel a l'àutr.

²¹Chi ch'a massa na bestia ch'a l'é nen la soa, a l'avrà da compensela con n'àutra. Chi ch'a massa n'òm, contut, a l'ha da meuire. ²²Costa legislassion a val tant pèr ij foresté ch'a vivo ant èl pais che pèr coj ch'a son naje¹³³. Mi i son èl Signor, vòst Dé.

²³Mosè a l'ha comunicà tut sossì a j'Israelita e lor a l'han rablà 'l bëstemmion fòra dal campament e a l'han falo meuire a prassà. A l'é parèj che j'Israelita a l'han fàit precis coma che Nosgnor a l'avìa comandaje a Mosè.

25

L'ann sabàtich

¹An sla montagna dël Sinai, Nosgnor a l'ha parlaje a Mosè. A l'ha dije: ²Faje savèj a j'Israelita sossì: 'Cand che vojàutri i sareve intrà ant èl pais ch'i l'hai dave, minca set agn lassé arpòsé la tèra. A sarà n'ann d'arpòs an onor ëd èl Signor¹³⁴. ³Sëmna tò camp pèr ses agn, e pèr ses agn it podras pové toa vigna pèr cheujne 'l frut. ⁴L'agn ch'a fà set, contut, a sarà n'ann d'arpòs pèr la tèra, n'ann d'arpòs consacrà al Signor: it dovrà nen sëmne tò camp nì pové la vigna; ⁵it faras pa l'amson ëd lòn ch'a chèrs da sol apress ëd l'ùltima mësson, nì it dovrà cheuje le rape dle vis ch'it l'has nen povà: a l'avrà da esse n'ann d'arpòs complèt pèr la tèra. ⁶Èl frut ëd la tèra an arpòs a servirà d'alimènt a ti, a tò servent e a toa serventa, ai tò travajeur a giornà e ai foresté resident ch'a stan con ti. ⁷Lòn che la tèra a pòrta a servirà 'dcò d'alimènt a tò cabial e a le bestie ch'a-i son an tò pais¹³⁵.

L'ann ëd èl Giubilèò

⁸Ti't dovrà peui conté set ësman-e d'agn, visadì, set vire set agn, ëd manera che coste set ësman-e d'agn a faran èl cont ëd quarantaneuv agn. ⁹Antlora, rivà ch'a sia 'l dì des ëd èl mèis ch'a fà set, ch'a l'é 'l dì dl'Espiaassion, fà ch'a 'rson-a 'l còrn pèr tut èl pais: ¹⁰I diciarereve Sant l'ann ch'a fà cinquanta e i proclamereve la libertà a tuti j'abitant ëd èl pais. Col-lì a sarà l'ann ëd èl Giubilèò: coj ch'a l'avìo vendusse 'l patrimòni a lo riavran andré, e coj ch'a l'avìo vendusse tanme dè s-ciav a artorneran a soa gent. ¹¹Cost ann ch'a fà cinquanta a sarà pèr vojàutri un Giubilèò: ant col ann-lì i sëmnerave pa e i mëssonereve nen lòn che la tèra a darà daspèrchila, e i vendumiereve pa ij frut ëd la vigna ch'i l'ave pa povà, ¹²pèrchè l'ann ëd èl Giubilèò a sarà n'ann sant: i mangereve mach lòn che la campagna a porterà da sola.

¹³Cost ann ëd èl Giubilèò mincadun a riavrà andré 'l patrimòni ch'a l'avìa vendusse. ¹⁴Pèr lòn, ant le operassion ëd compra e 'd vèndita, che gnun a vada a fraudé n'àutr frel israelita. ¹⁵Caté e vende an tnisend da cont dj'agn ch'a l'é passaje dal Giubilèò dariè e 'l nùmer ëd cheuite 'd minca n'ann ch'a-i sarà fin-a al Giubilèò ch'a ven. ¹⁶Pì agn a resto, pì àut a sarà 'l pressi; nopà, s'a-i na resta 'd men-o, a costerà 'dcò 'd men-o. ¹⁷Che gnun a trassa sò pròssim ma ch'a l'abia timor 'd sò Dé. Mi i son èl

131 Cfr. Surtia 21:12.

132 Cfr. Maté 12:4; March 2:26; Luca 6:4.

133 Cfr. Numer 15:16.

134 O "la tera a osserverà 'n Saba dël Signor",

135 25:1-7 cfr. Surtia 23:10-11.

Signor, vòst Dé. ¹⁸Fé l'ubidiensa ai mè decret, osservé mie decision e i abitereve secur an vòst pais. ¹⁹La tèra a porirà ij sò frut, i na mangereve fin-a a esse sodisfàit e i podreve vive al secur ant èl pais.

²⁰A peul desse ch'i ciamreve: "Còs mangerom-ne l'ann ch'a fà set, s'i podoma nen nì sèmné nì cheuje?". ²¹Ch'i sapie che l'ann ch'a fà ses mi i manderai mia benedission perchè la tèra a pòrta lòn ch'a l'é necessari për tre agn. ²²L'ann ch'a fà eut i tornerave a sèmné ij vòstri camp, ma ancora i mangereve dl'ùltima archeujta, fin-a ch'a riva l'arceujta dl'ann neuv.

Èl drit èd riscat èd le tère

²³Le tère as pseudo nen vende 'd manera definitiva, perchè tut èl pais a l'é l' mè, e për mi vojàutri i seve tanme d'aventissi e 'd foresté. ²⁴Për lòn, èd tute le tère 'd vòst patrimonni i mantnirave 'l drit èd riscat. ²⁵Se un dij vòstri a diventa pòver e a vend un-a dle soe proprietà, col ch'a n'ha 'l drit èd riscat, sò parent pì pròssim, a vnirà e a riscaterà lòn che sò frel a l'ha vendù. ²⁶Se cheidun a l'ha gnun parent ch'a lo rëscata, ma a trova ij mojen për rëscatesse daspërchiel, ²⁷as calolerà 'l valor dj'anade passà apress la vendita e a pagherà al comprador èl valor dj'anade ch'a resto fin-a al Giubilè: parèj a sarà torna padron èd sò patrimonni. ²⁸Tutun, s'a trova nen ij mojen për paghé coste anade, la part ch'a va a vende a restrà an podèj dël comprador fin-a a l'ann èd èl Giubilè. An col temp-lì a tornerà an possess èd sò patrimonni.

²⁹Se cheidun a vend na ca d'abitassion drinta na sità anmurajà, a na conserverà 'l drit èd dësangagi durant tut èl prim ann, da contesse dal dì dla vendita. ³⁰Se tutun a l'ha pa rëscatala anans èd èl compiment dl'ann, la ca ch'as treuva drinta la sità anmurajà a rëstrà, senza podèjla pì reclamé, coma proprietà dël comprador e 'd sò dissident. A podrà pì artorné ant l'ann èd èl Giubilè, al prim proprietari. ³¹Nopà, ij drit dzora dle ca dle borgià nen anmurajà a son j'istess che ij drit dzora ij camp: as peulo rëscatesse e, l'ann èd èl Giubilè, a torneran andré al prim proprietari. ³²Për lòn ch'a riguarda le sità levìtiche, ij Levita a conserveran për sèmpèr 'l drit èd riscat dzora dle ca dle sità ch'a son proprietà 'd lor. ³³Qualsèssia proprietà ch'a sia vendù dai Levita - an tra le ca dle sità levìtiche - a dovrà esse artornà ant l'ann èd èl Giubilè, perchè le ca dle sità levìtiche a son l'ùnich patrimonni ch'a l'han ij Levita an tra la gent d'Israel. ³⁴L'istess a l'é 'l cas dij teren d'antorn èd le sità dij Levita: a podran pa esse vendù, perchè ch'a son patrimonni perpètuo dij Levita.

J'ampréstit ai pòver

³⁵Se un dij tò frej israelita a casca an miseria e it vèdde ch'a peul nen sostentesse, ti giutlo perchè a peuda seguité a vive dacant èd ti¹³⁶. ³⁶Pretend pa da chiel d'antèresse nì 'd compensassion. Dimostra parèj ch'it l'has timor èd Dio an lassand vive tò frel dacant èd ti. ³⁷Ampréstitje pa 'd sòld a interesse e, s'it jè das da mangé, falo nen për tirene 'n profit¹³⁷. ³⁸Mi i son èl Signor, Dé vòst, ch'a l'ha fave seurte dal pais d'Egit për deve la tèra 'd Canan e esse vòst Dé.

Èl drit èd riscat èd le pèrson-e

³⁹Se un dij tò frej a casca an misèria e as vend a ti, faje nen fé ij travaj dje s-ciav. ⁴⁰Tratlo tanme 'n travajeur a giornà o 'n forèsté. A sarà a tò servissi an toa ca fin-a a l'ann èd èl Giubilè. ⁴¹Antlora a rëstrà liber, tant chiel che ij sò fieuj, as na tornerà a soa famija e arcupererà sò patrimonni.

⁴²J'Israelita a son ij mè servent ch'i l'hai fave seurte dal pais d'Egit: për lòn a podran pa esse vendù coma dè s-ciav. ⁴³Maltrata pa un dij tò fratej israelita coma s'it na fusse 'l padron. Dimostra parèj che ti 't l'has timor èd Dé.

136 Cfr. Deuteronomi 15:7-8.

137 Cfr. Surtia 22:25; Deuteronomi 23:19-20.

⁴⁴S'it l'has da manca d'è s-ciav o d'è s-ciave, catje dai pòpoj ch'a stan d'antorn. ⁴⁵I podreve 'dcò catene an tra ij foresté ch'a stan an mes a vojàutri, an tra le famije ch'a son èvnùe a vive an mes a vojàutri, o d'an tra soe famije nassùe ant èl vòst pais. A saran vòstra proprietà. ⁴⁶A-j podreve lassé an ardità ai vòstri fieuj pèrchè ch'a séguito a ess-ne ij proprietari. Lor-li i-j podreve ten-e tanme d'è s-ciav pèr sèmpèr. Ma gnun èd vojàutri a podrà maltraté un dij sò frej israelita coma s'a na fussa 'l padron¹³⁸.

⁴⁷Se n'imigrant o 'n forèsté ch'a viv an tò pais a s'anrichiss e, a l'opòst un dij tò frej israelita a tomba 'n miseria e as vend a col imigrant o a un dissident èd cola famija, ⁴⁸l'Israelita ch'a l'ha vendusse a l'avrà 'l drit èd riscat. Un dij sò frej a podrà rescatelò, ⁴⁹o sò barba o un sò cusin a podrà dësangagelo; a podrà fin-a rescatesse da chiel medésim s'a n'ha ij mojen pèr felo. ⁵⁰D'acòrd con èl comprador, a conterà j'agn passà da che a l'ha vendusse fin-a a l'ann èd èl Giubilèò, an valutand soe giornà parèj èd cole d'un travajeur a giornà. ⁵¹Se ancora a resto tanti agn fin-a al Giubilèò, a pagherà pèr sò riscat la part ch'a corispond al nùmer èd costi agn. ⁵²Se dj'agn a na resto pòchi, a pagherà pèr sò riscat la part ch'a corispond al nùmer d'è sti agn. ⁵³Tut èl temp ch'a passa con col ch'a l'ha catalo a sarà tanme 'n travajeur a giornà. Maltratlo pa coma s'it na fusse 'l padron. ⁵⁴S'a l'é nen èstàit rescata con cheidun-a d'è ste manere-sì, a 'rcupererà la libertà con ij sò fieuj l'ann èd èl Giubilèò, ⁵⁵pèrchè j'Israelita a son ij mè servent. A son ij mè servent ch'i l'hai faje seurte dal pais d'Egit. Mi i son èl Signor, vòst Dé.

26

Esortassion final

¹“Fabricheve nen d'idoj¹³⁹, drisseve nen d'è statue idolàtriche nì 'd colon-e sacrà, e gnanca buté an pé, an vòst pais, èd pere decorà¹⁴⁰ pèr rendje l'adorassion, pèrchè a l'é mi, èl Signor, ch'a l'é vòst Dé. ²I guernereve l'arpòs dij mè d'è festa¹⁴¹ e i l'avreve riverensa 'd mè Santuari. Mi i son èl Signor.

Èd benedission

³S'i vivreve¹⁴² conform a mie prescriission e i guernereve ij mè comandament an butandje an pràtica, ⁴anlora i farai tombé an sla tèra, a sò temp, la pieuva ch'i l'ave da manca. La tèra a porirà dij bon arcòlt e j'erbo ij sò frut. ⁵L'airora a durerà fin-a a la vendùmia, e la vendùmia fin-a a la sèmna. I mangereve 'd pan fin a fé 'd paciade e an vòst pais i stareve secur¹⁴³. ⁶I-i farai regné la pas e i podreve deurme senza che gnun av èsburdissa. Mi i farai sparì dal pais le bestie feroze e a-i intreran pa 'd guèrre¹⁴⁴. ⁷Cand ch'i dareve dapress ai vòstri nemis, vòstra spa a-j farà tombé. ⁸Sinch èd vojàutri a na faran èscapé sent, e sent a na faran èscapé des mila: vòstra spa a scasserà ij nemis. ⁹Im butrai a vòst favor. I farai ch'i sie dru e ch'iv moltipliche. Mia aleansa con vojàutri a sarà frema. ¹⁰Ij vòstr arcòlt a saran tant abundant ch'i podreve vive dj'arcòlt dj'ann passà; i l'avreve da dësbarasseve dl'archeuita veja pèr ch'a-i sia d'è spassi ant ij magasin pèr la neuva. ¹¹I butrai mè Tabèrnàcol an mes èd vojàutri e i l'avrai mai d'avèjne onta¹⁴⁵. ¹²Iv acompagnerai con mia presensa:

138 25:39-46 cfr. Surtìa 21:2-6; Deuteronòmi 15:12-18.

139 Èl tèrmin “idoj” (אֱלִילִים, 'elilim) a smija esse ant l'original un gieugh èd paròle diminutiv con אֱל (el, “dio, Dé) e, ant l'istess temp a arciaa na paròla ebraica ch'a veul d'è: “ch'a val nen, débol, ch'a l'é gnente). “Ij diocio”! As peul voltesse: “mistà senza valor”. Cfr. Levìtich 19:4.

140 Cfr. Surtìa 20:4; Deuteronòmi 5:8; 16:21-22; 27:1.

141 O “ij mè Saba”.

142 Let. “S'i marcereve”.

143 26:3-6 cfr. Deuteronòmi 11:13-15.

144 O “gnun-a spa a passerà pèr vòst pais”.

145 O “mia ànima a l'avrà mai d'avèjne s-giaj”.

për vojàutri i sarai vòst Dé, e për mi vojàutri i sareve mè pòpol¹⁴⁶. ¹³Mi i son ël Signor, vòst Dé, ch'i l'hai fave seurte dal pais dj'Egissian perchè i fusse pì nen ij sò s-ciav. I l'hai s-ciapà le chen-e 'd vòst giov e i l'hai fave marcé a testa àuta.

Èd maledission

¹⁴Se, contut, voi mè scotereve pa, s'i vojàutri i fareve pa l'ubidiensa a costi mè comandament, ¹⁵s'i contravnireve a lòn ch'a stabiliss l'Aleansa¹⁴⁷ an arfudand mie prescission, an butand pa an pràtica mie decision e ch'i compisse nen lòn ch'ì l'hai comandave, ¹⁶ëdcò mi iv traterai parèj: iv castigherai an èspantiand èdzora 'd vojàutri lè sparm, la consonsion e la frev ch'a fà calé la vista e i arsvurai vòstra fòrsa vital. A dzoneus i sèmnereve vòstri camp, perchè a saran dij nemis a mangene l'archeuita. ¹⁷I sarai mi a arvireme contra 'd vojàutri: ij vòstri nemis iv butran an dèrota, iv domineran coj ch'av v'han an òdio e i scapereve senza che gnun av cora dapress.

¹⁸E se apres èd tut lòn ancora im èscotreve pa, i multiplicherai për set ël castigh dij vòstri peccà, ¹⁹e lolì për campé giù vòstra arogansa, e i farai che 'l cel a diventa dur tanme 'd fèr e la tera sècca tanme 'l bronz. ²⁰I comsumereve a dzoneus vòstre fòrse, perchè vòstra tèra a darà pa pì d'amson e ij vòstri erbo a porteran pa pì 'd frut.

²¹Se ancora i seguitereve a 'ntestardisse contra 'd mi e i arfudreve dè scoteme, i multiplicherai set vire 'd pì ij mè castigh dij vòstri peccà. ²²I manderai contra 'd vojàutri èd bestie feroze ch'av portran via vòstre masnà, a masseran ij vòstr èstrop, av arduvran an pòchi 'd nùmer, e ij vòstri vieuj a restran èdzert. ²³E se con tut sòn ancora i l'avreve pa amprenù la lesson e i seguitereve a vorèj esse mè aversari, ²⁴anlora mi medésim, a càusa dij vòstri peccà, i dventerai vòst aversari. Èd pèrson-a mi iv colpìrai con èd dèsgrossie set vire pì grande. ²⁵I manderai contra 'd vojàutri d'armade e mi i pijerai l'arvangia ch'i l'ave contravnì a lòn ch'a stabiliss mia Aleansa. Cand ch'i corereve an vòstre sità për troveve arfugi, iv manderai na pestilensa e i tombereve an man dij vòstri nemis. ²⁶Cand ch'i l'avreve pì nen èd pan, des fomne a l'avran da cheuse vòst pan ant un sol forn e i l'avreve da rassionelo. A-i sarà mach da mangé 'n pòch pr' un e lolì a podrà nen gaveve la fam.

²⁷E se con tut sòn, im fareve ancora nen l'ubidiensa e im sareve aversari, ²⁸mia ira as anvischerà pien-a contra 'd vojàutri e, pr' ij vòstri peccà, iv castierai set vire 'd pì, ²⁹a la mira che, për dzurvive, i l'avreve da mangé la carn dij vòstri fieuj e 'd vòstre fije. ³⁰I dèsblerai ij santuari dedicà a 'd divinità forestere, i darai 'l gir ai vòstri idoj e camperai ij vòstri cadàver èdzora dij sò drocheri e i l'avrai èsgiaj èd vojàutri. ³¹Dle vòstre sità i na farai 'd ruin-e, i devasterai ij vòstri santuari e im arfudrai 'd sente l'odor dij vòstri sacrifici. ³²Mi midem i farai 'd vòst pais na devastassion, e fin-a ij vòstri nemis ch'i vniran a steie a saran èstupì èd vèddla. ³³Vojàutri, peui, mi iv sbardlerai an mes a d'àutre nassion e iv èstarai dapress con la spa dèsvainà. Vòst pais a dventerà 'n desert e vòstre sità na rovin-a.

³⁴Peui, a la fin, durant j'agn èd desolassion, tut ël temp ch'i vivreve an deportassion ant ël pais dij vòstri nemis, la tèra as arlegrerà 'd sò arpòs, an compensassion për l'arpòs ch'a l'avìa nen avù. ³⁵La tèra as arpòserà për tut ël temp ch'a dura la desolassion, për compensé tut ij period d'arpòs che vojàutri i l'ave pa acordaje cand ch'i-i èstasè. ³⁶Èd tuti vojàutri, coj ch'a dzurvivran i-j farai dèscoragé ant la tèra dij vòstri nemis. I l'avreve da vive ant lè sparm che 'l bogé 'd na feuja av farà core coma coj ch'a scapo an faccia 'd na spa, e a tomberan a tèra bele se gnun a-j fà antrapé. ³⁷Bele se gnun av darà dapress, i robatereve l'un ansima a j'àutri coma s'i scapèisse da la spa. I l'avreve gnun-a fòrsa për arziste dè 'dnans èd ij vòstri nemis. ³⁸I meuireve an mes a 'd nassion forestere, e

146 Cfr. 2 Corint 6:16.

147 L'aleansa ch'a grova 'l pòpol d'Israel a Nosgnor.

la tera dij vòstri nemis av angorgionerà. ³⁹Èd tuti vojàutri, coj ch'a dzurvivran as consumeran pèr motiv èd soe colpe 'd lor e pèr le colpe dij sò antich.

Conversion èd èl pòpol e fidelità 'd Nosgnor

⁴⁰Tutun, a la fin, coj ch'a dzurvivran, a confesseran soa colpa 'd lor e la colpa dij sò antich; a arconòsran d'avèj comèttù n'infidelità contra 'd mi e d'ess-me stàit tanme 'd nemis. ⁴¹A comprendran èl motiv ch'i l'avìa vnùit a esse sò aversari 'd lor e pèrchè ch'i l'avìa faje andé ant un pais nemis. Antlora as umilieran¹⁴⁸ e a 'rconoss-ran èd tut cheur ch'a j'ero comportasse tanme 'd gent ansirconcisa. Parèj a faran l'espiassion èd soe colpe, ⁴²e mi'm n'aviserai 'd mia aleansa con Giacòb¹⁴⁹, e 'd mia aleansa con Isach¹⁵⁰ e 'd mia aleansa con Abraham¹⁵¹, im n'aviserai dèl pais.

⁴³Pèrchè mia tèra, ch'a l'era restà desolà senza 'd lor ch'a l'ero partine, a l'avìa da esse bandonà pròpi pèr podèj gòde dij sò agn d'arpòs sabàtich. A la fin, lor a l'avran èscontà soe colpe pèr avèj arfudà an continuassion mie prescriSSION e dispresSIÀ mie ordinanse. ⁴⁴Malgré tut sòn, contut, cand ch'a saran an esili ant un pais nemis, a l'é nen ch'i l'avrai arfudaje o dèspresSIaje dèl tut pèrchè mi i casso nen mia aleansa con lor: i son èl Signor sò Dé. ⁴⁵Im n'aviserai pèr sò bin dl'aleansa ch'i l'avìa fàit anans; im n'aviserai 'dcò che mi, an presensa dj'àutre nassion, i l'hai faje seurte dal pais d'Egit pèr podèj esse mi sò Dé 'd lor. Mi i son èl Signor.

⁴⁶Costi-sì a son ij decrèt, j'ordinanse e jè statù che 'l Signor a l'ha stabilì an tra chiel e j'Israelita pèr èl mojen èd Mosè an sèl mont Sinai.

27

Èl compliment dij vot

¹Nosgnor a l'ha ancora parlaje a Mosè. A l'ha dije: ²Faje savèj a j'Israelita sossì: Se cheidun a fà 'l vot èd consacreje al Signor na pèrson-a, a podrà dèscambié sò vot con la soma ch'a sarà negossia. ³S'a l'é n'òm da vint a sessant' agn, la soma a corisponderà a cinquanta sicl d'argent. ⁴S'a l'é na fomna, a sarà 'd tranta sicl. ⁵Pr' un giovnòt da sinch a vint agn, la quantità a sarà 'd des. ⁶Un cit da 'n mèis a sinch agn a sarà stimà an sinch sicl, s'a l'é na cita, an tre. ⁷Da sessant' agn anans, l'òm a sarà stimà an quindes sicl; la fomna an des. ⁸Se col ch'a l'ha fàit èl vot a l'é tant pòver ch'a peul nen paghesse la quantità stabilìa, a presenterà al sacerdot la pèrson-a oferta e sto-sì a na farà la stima an considerand ij mojen èd col ch'a l'ha fàit la promèssa.

⁹Se'l vot a rèsguarda nà bestia, èd cole che as peulo smon-e an sacrifici a Nosgnor, qualsèssia a sia l'animal che a ven èsmonù al Signor: a restrà dèl tut consacrà. ¹⁰Col ch'a l'ha fàit èl vot a podrà pa dèscambié la bestia pèr n'àutra, nì mej nì pes ch'a sia. S'a la scambia pèr n'àutra, tute le doe a restran consacrà al Signor. ¹¹S'a l'ha promèttù 'd doné na bestia 'mpura, èd cole ch'as peulo pa smon-e an sacrifici al Signor, ch'a presenta la bestia al sacerdot, ¹²e sto-sì a na farà la stima dèl valor èd la bestia, pì o men-o àut; an tuit ij cas, èl valor èd la bestia a sarà lòn ch'a stimerà 'l sacerdot. ¹³Se 'l proprietari a veul esercité 'l drit èd riscat, a l'avrà da paghé 'l valor fissà, con la gionta d'un quint an pì 'd sò valor.

¹⁴Cora che cheidun a consacra soa ca al Signor, èl sacerdot a farà la stima 'd sò valor conform a la condission èd la ca. Èl valor èd la ca a sarà lòn ch'a stabiliss èl sacerdot. ¹⁵Se col ch'a l'ha consacrà la ca a veul esercité 'l drit èd riscat, a l'avrà da paghé 'l valor fissà, con la gionta d'un quint an pì.

148 O "sò cheur ansirconcis as umilierà".

149 Cfr. Genesi 28:13-14.

150 Cfr. Genesi 26:3-4.

151 Cfr. Genesi 17:7-8.

¹⁶Se cheidun a consacra a Nosgnor un camp ed sò patrimòni, as n'avrà da fesse la stima scond la quantità 'd gran ch'as peul archeujne, a rason ed sinquanta sicl d'argent pèr minca sent sinquanta chilo d'òrdi. ¹⁷S'a l'ha consacràlo da l'ann ed èl Giubilèò, col-lì a sarà sò valor. ¹⁸S'a lo consacra passà ch'a sia l'ann del Giubilèò, èl sacerdot a na calcolera 'l valor an considerand j'agn ch'a resto fin al Giubilèò ch'a ven. ¹⁹Se col ch'a l'ha consacrà 'l camp a veul esercitè 'l drit ed riscat, a l'avrà da paghé 'l valor fissà con la gionta d'un quint ed èl pressi dè stim, e 'l camp a sarà torna 'l sò. ²⁰Tutun, s'a lo riscata pa e 'l camp a ven vendù a n'àutr, a podrà pì esercitene sò drit ed riscat. ²¹Cand ch'a riva l'ann ed èl Giubilèò e 'l camp a resta liber, a sarà consacrà al Signor tanme qualsèssia dj'àutri camp ch'a-i son consacrà. A rivrà esse 'n patrimòni sacerdotàl. ²²Se cheidun a consacra al Signor un camp catà da chiel, e ch'a fà pa part ed soa proprietà arditaria, ²³èl sacerdot a na calcolerà 'l valor fin-a a l'ann ed èl Giubilèò. Chi ch'a l'ha catà 'l camp a pagherà ant l'istess dì la quantità calcolà e a la consacrerà al Signor. ²⁴Tutun, cand ch'a riva l'ann ed èl Giubilèò, èl camp a passerà a d'esse proprietà dla pèrson-a ch'a l'avìa vendulo e ch'a lo tnisia an patrimòni.

²⁵Minca stima a l'ha da esse fàita an sicl d'argent, conform a l'unità 'd pèis ufissial ed èl santuari, ch'a l'é 'd vint ghere. ²⁶Gnun a podrà, contut, consacrè al Signor ij primnà dlè strop, ch'a son già 'd Nosgnor, pèrchè ij prim-nassù, ch'a sia 'd cabial gròss o cit, a l'é dèl Signor. ²⁷Se 'l prim nassù a l'é na bestia 'mpura, as la peul riscatè an pagand-ne 'l pressi fissà dal sacerdot, con la gionta 'd na quinta part. Se, contut, a l'é riscatà, èl sacerdot a la podrà vende al pressi ch'a l'avìa fissà. ²⁸Al opòst, qualsèssia dij beni ch'a son èstàit ed èl tut consacrà al Signor¹⁵², ch'a sio 'd pèrson-e, 'd bestie o dij camp ed sò patrimòni, a peulo pa esse vendùe ni riscatà, pèrchè tut lòn ch'a l'é stàit consacrà dèl tut al Signor a l'é còsa pì che santa ch'a l'é 'd pèrtinensa unica dèl Signor. ²⁹Nopà, as podrà nen esercitè 'l drit ed riscat dzora 'd pèrson-e ch'a sio consacrà a lè stermini. A l'avran da meuire e gnun-a ecession a podrà esse acetà.

Le décime

³⁰Minca décima dla tèra, visadì le granaje dèl teren, dla fruta dj'erbo, a son ed èl Signor, consacrà a chiel. ³¹Se cheidun a veul esercitè 'l drit ed dèsangagg ed na part ed soe décime, a l'avrà da gionteje la quinta part. ³²Minca décima dle bestie cite o gròsse, e visadì che 'l bërgé a marca¹⁵³, a son consacrà al Signor. ³³La bestia a podrà pa esse dèscambià con n'àutra, mej o pes ch'a sia. S'a na scambia pèr n'àutra, tut' e doe a restran consacrà a Nosgnor e a podran nen esse riscatà¹⁵⁴.

³⁴Costi-sì a son ij comandament che Nosgnor a l'ha dàit a Mosè pèr j'Israelita an sèl mont Sinai.

(la fin)

Tàula

Èl lìber ed èl Levitich.....	1
1.....	1
J'olocàust.....	1
2.....	2
Oferte 'd farin-a.....	2
3.....	2

¹⁵² Cfr. Nùmeri 18:14.

¹⁵³ O "che a passa sota 'l barèt pastural dèl bërgé".

¹⁵⁴ 27:30-33 Numeri 18:21; Deuteronòmi 14:22-29.

Ij sacrifici 'd comunion.....	2
4.....	3
Ij Sacrifici pr' ij pecà involontari.....	3
5.....	5
Sacrifici për vaire cas ëd colpeivolëssa.....	5
Sacrifici 'd riparassion.....	5
6.....	6
Funsion e dover dij sacerdot.....	6
Oferte 'd farin-a.....	6
L'oferta 'd consacassion sacerdotal.....	6
Sacrifici për ij pecà.....	7
7.....	7
Sacrifici 'd riparassion.....	7
Sacrifici 'd comunion.....	7
Proibission ëd mangé 'd grassa o 'd sangh.....	8
Le porsion arservà ai sacerdot.....	8
Conclusion e arcapitolassion.....	8
8.....	9
Consacassion d'Aron e dij sò fieuj.....	9
9.....	10
Presentassion dij prim sacrifici.....	10
10.....	11
La trasgression ëd Nadab e Abiu.....	11
Deul ëd ij sacerdot.....	12
Nòrme an sle bevande alcòliche.....	12
La part ëd la vîtima arservà ai sacerdot.....	12
Nòrma special.....	12
11.....	13
Bestie pure e impure.....	13
Ël contat con le caròpe 'd na bestia.....	13
Arcapitolassion.....	14
12.....	14
Purificassion ëd la pajolà.....	14
13.....	15
Maladie dla pel.....	15
Brusure.....	16
Maladie dij cavèj.....	16
Erussion benigna dla pel.....	16
Plata.....	16
Nòrme a riguard dij lepros.....	16
Lebra dij vestiari.....	17
14.....	17
Purificassion legal dij malavi dla pel.....	17
La mofa ant le ca.....	18
Arcapitolassion.....	19
15.....	19
Pèrdite seminaj e mëstruassion.....	19
16.....	20
Ël gran' dì dl'Espiassion.....	20
17.....	22

Nòrme a riguard èd èl sangh.....	22
18.....	23
Relassion sessuaj proibè.....	23
19.....	25
Le consequense dla santità ‘d Nosgnor.....	25
20.....	27
Disposission penaj.....	27
Esortassion.....	28
21.....	28
Ij sacerdot a l’han da conservesse pur.....	28
Dij cas d’ampediment al sacerdotssi.....	29
22.....	29
Le condission për podej mangé j’oferte sacrà.....	29
Le bestie destinà ai sacrificissi.....	30
Esortassion.....	31
23.....	31
Calendari dle feste d’Israel.....	31
Èl Saba.....	31
La Pasca e la festa dij Pan senza Alvà.....	31
La festa dle Primissie (Bichurim).....	31
La festa ‘d Pancòsta o dle Sman-e.....	31
Èl prim dì dèl mèis ch’a fà set.....	32
Èl dì dl’Espassion.....	32
La festa dle Bègne.....	32
24.....	33
Èl Grand Candelé.....	33
Ij pan èd l’oferta.....	33
Un cas èd bèstèmmia.....	33
25.....	34
L’ann sabàtich.....	34
L’ann èd èl Giubilèò.....	34
Èl drit èd riscat èd le tère.....	35
J’ampréstit ai pòver.....	35
Èl drit èd riscat èd le pèrson-e.....	35
26.....	36
Esortassion final.....	36
Èd benedission.....	36
Èd maledission.....	37
Conversion èd èl pòpol e fidelità ‘d Nosgnor.....	38
27.....	38
Èl compiment dij vot.....	38
Le décime.....	39